

Istók János szoborműve.

GRÓF SZÉCHENYI FERENCZ SZOBRA.

s műtermet akartak berendezni neki, ha megtelepszik Romániában. Ő azonban hazájába vágyakozott. Végig járta a művész-nyomorúság iskoláját itthon s Münchenben is, végül Strobl Alajoshoz került, kinek egyik legkitűnőbb tanítványa lett. Szobrai közül méltó feltűnést keltett Dávid-szobra s csak nemrégiben a Múcsarnok tavaszi kiállításán Bubics György püspök márvány mellszobra.

Széchenyi Ferencz szobra két méter 35 centiméter magas, talapzata pedig egy méter 62 centiméter. Az eddigi megállapodások szerint a szoborművet október 15-én leplezik le.

P. M.

DRÉGELYI ÉNEK.

Borongó búval néz a völgyi tájra
Drégely bérczéről ez az omladék;
Nem gyászhely mégsem: diadal tanyája,
Mely múltja fényét most is ontja még.
Ez ormon egykor hősök haldokoltak
S vérvérrel sirt a honfi-fájdalom, —
De a keserv, im, dicsőségbe olvadt
S engesztelésül leng a múltakon.

Mivé is lennének, ha te nem ragyognál
Fényes dicsőség, édes nyhület!
Ezernyi búban és hajh! annyi romnál
Kétségbe esve állnánk nélküléd;
Múltan borongva, főlíró panaszszal
Telnek meg minden honfű-kebel, —
Így, a mi fáj is, egyben fölmagasztal
És nemesebbé, bölcsőbbé nevel!

Mert Isten mondta: a ki szenved, áldott!
Sorsod, magyar nép, küzdő szenvedés,
Hazádat védve véded a világot,
Keserved tenger, pihenőd kevés;
De hogy ne csüggedj gyászod éjszakáján,
Teszek egédre egy-egy csillagot...
— E romfalak közt, Drégely bérczi várán
Hős Szondy ilyen csillag ragyog!

Dicső halála halhatatlan emlék:
Ne gyászold sorsát, ünnepeled őt!
Omló vérrel irván honszerelmét
Szentté avatta ezt a bérczetőt.
Honszeretnek templomában állsz itt,
Oltárkép benne Szondy szelleme,
Hős név, mely él és szertesét sugárzik
S egy hősör éled benne és vele.

Nézd büszke szívvel Drégely büszke hősét,
Halálos harcra oly szép, oly csodás!
Elbukni, mint ő: szárnyaló dicsőség,
Eszmére való szent megifjodás.
Orók tanulság ilyen példa fénye,
Hit annak, a ki bús és csüggeteg:
Míg él az ősök honszerző érénye,
Megóvja Isten ezt a nemzetet!

Vért s könnyet ontva hőmpolygott a század,
Kelet viharja ránc zúdult vele!
S a török átok mind messzebbre árad:
Már Drégelyt vívja gyászos éreje.
Mint bős folyamnak zúgó, szennyes árja,
A völgyre, bérczre úgy tör a pogány, —
Hős Szondy állja, végzetét bevárja
Élő toronyként fészke bérczfokán.

Hon állapotján szive búra lázad,
Ifjú vére dacra ingerül,
Érzésből tett kél: mindent a hazának,
Halálos holtig, rendületlenül!
Foltot nem ejtve bátor, büszke lelkén,
Bár alku hívja, nincsen rá szava,
Két láng hevíti: magyar és keresztény,
Két szent s nagy eszme: Isten és haza!

S regés időknék csoda-újulása:
Halálra váró hősök harcra kél;
Hogy múltó létét örökre váltsa,
Hős Szondy keblén patak már a vér...
Aztán elomlik, — meggyászolja sírva
Beesület, hűség, hazaszeretet,
De jön Klió s a legszebb lapra írja
Drégely nevével ezt a szent nevet!

— S tünd századoknak útján áthaladva
A mulandóság, im, nem árt neki;
Szálló idővel együtt nő alakja
S népét még most is lángra ihleti.
Sírját se leljük, hogy nem sírva veszten
Csak fényben lássuk tündökölni őt,
Ki bennünk él, mint örök férfi-eszmény
És egyre ifjabb, szentebb és dicsőbb!

És múltjának majd késő századévek
S örölkék porrá ezt a szent romot:
Ez élő eszmény elmúlást nem érhet,
Mert millióknak szívében dobog;
Honszeretetre, önfeláldozásra
Tanítva népét, örökké virul, —
Dal és történet ajkáról-ajkra szállva
Dicsőséggel zeng hős Szondyru!
Sajó Sándor.

PÉTER-PÁL ESTÉJÉN.

Ültünk a tornáczon, édes anyám és én.
Merengve távoli mezőink vetésén.
A rozs már fehérlett, a buza sárgállott —
Péter-Pál estéje szeliden ránc szállott.

És szólt édes anyám az alkonyi esőndbe:
Im, eltűnik lassan tavasz minden zöldje,
Megérik a kalász, a fejét lehajlja
Kasza suhintását szinte megóhajtja...

Felenni akartam, nem jött szó a számra
Csak néztem, csak néztem az édes anyámra.
Fekete hajában a sok fehér szátra
S egy égető könyvessepp gördült az orcámra...
Lampérth Géza.

MIT ÁLMODOL...*

Mit álmodol, édes anyám
Oda lenn a sírba?
Azt kérdezem hantjaira
Leborúlva, sírva.

Van-e csöndes nyugodalma
Én miattam ottan?
Nem érzed-e, mily elhagyott
Árva vagyok mostan?

Oh! ne tudj meg szenvedésim:
Hogy hány-vet a hullám...
Tört remények erdejének
Hulló lombja hull rám.

Óh! ne tudj meg, legyen álmod
Csöndes, édes álom...
Porladozó szent szívvednek
Semmi ott ne fájjon.

Oh! ne tudj meg... Ha majd hozzád
Elröppen e lélek:
Majd ott, — majd a másvilágon
Mindent elbeszélök.

Soós Lajos.

HA ÖRÖK ÁLOMRA.

Ha örök álomra
Fejemet lehajtom:
Itt legyen a sírom
A Balatonparton.
Fészket rejtő berek
Árnyán ide ássák:
Hadd halljam a ringó
Habok suttogását.

Ez a megsebzett szív
— Mely annyit fáj itt-ott —
Megérzi, megérti
Azt a sok szent titkot,
Mit a ringó habok
Majd egymásnak adnak,
Midőn a hullámok
Gyöngyei dagadnak.

Édes lesz itt álmod,
Édes pihenésem; —
De minek is várak?
De minek is késem?
A kit lépten-nyomon
Üldöz, sújt az átok: —
Ássátok azt a sírt...
Ássátok... ássátok...

A hová megfáradt
Fejemet lehajtom,
Itt legyen a sírom
A Balatonparton,
Melyet úgy imádozt
Ez a fájó lélek...
Áldott legyen a percz:
Melyben ide térek.

Soós Lajos.

SZONDY EMLÉKEZETE.

Kegyeltes ünnepélyvel áldoznak e hó 6-án
Drégely-Palánkon, Drégely vára hős védője,
Szondy György emlékezetének. Ez alkalomból
mi is bemutatjuk a hős szobrát, az emlékére
emelt kápolnát s annak a várnak még ma is
fennálló romjait, a melynek védelmében élt
feláldozta.

Drégely vára Hontmegye déli határszélén egy
444 méter magas erdő koszorúzza hegy tetején
emelkedik. A mint a török hatalom hazánkban
mindinkább terjeszkedni kezdett Drégely vég-
várra lett. Ali budai basa 12,000 emberével
1552-ben megtámadta a kis erődöt, melyet
mindössze 146 magyar védelmezett, a kiknek
kapitányuk Szondy György volt. Több rohamot

* Az elhunyt költő hátrahagyott verseiből.

SZONDY EMLÉKÁPOLNÁJA DRÉGELY-PALÁNCON.

visszavert a vitéz őrség, de gyöngye falai csakhamar rommá váltak s a várat tovább tartani tani nem lehetett. Szondy nem akarva magát megadni, kirohant az ellenségre s ott esett el hős viadalban összelőtt vára kapuja előtt. Ali basa megbecsülte vitéz ellenfelét, nagy tisztességgel temettette el, sírjához zászlós kopját tüzetett. Ennek most épen 350 esztendeje.

Hazánk történetében kitörülhetetlenül fel van jegyezve Szondy neve, vitézi halálának külső emlékét pedig Drégely várától északnyugatra egy szelid emelkedésű magaslaton kápolna hirdeti, melyet Pongrácz Lajos alispán buzgólkodására 1885-ben a vármegye kegyelete és Simor János akkori hercegprímás bőkezűsége emelt. A román stílus kápolna hajójában a Szondy szobra áll, Kiss György szobrászunk sikerült műve. A hős jobb karjában kardot, baljában kürtöt tart, szép, vitézi arczáról bátorság, elszántság sugárzik s szinte leolvashatjuk róla a gondolatot: Édes a hazáért meghalni!

VÉGIG A KÖVICSES ÚTON.

Elbeszélés. (Vége.)

Irta Gyöngyösy László.

No hát, úgy történt, a hogy történt. Isten annak a tudója, de annyit jó lélekkel mondhatok, hogy ez nem volt igazság. Gedeon János uram ott maradt Gálacson, Dobosy néinek el kellett jönni a magából. Ez égbe kiált.

S alighanem el is hatott az égig, mert az Isten keze ezután nagyon ránehezedett a Gedeon-Dobosy-családra. Csapás csapás után következett, félelmes gyorsasággal.

Három hét múlva Gedeon János is hazakerült Gálacsra. Két nappal rá föbe lőtte magát a fia huszárpisztolyával. Juliaka ott volt a temetésén, de képpel se fordult Dobosy néni felé.

A temetés után egész nap pörgött a dob a Gedeon-udvarban. Eladtak ott mindent az utolsó szegig. Az árverelő dob veszekedése áthallott Dobosy nénihez is. Dobosy néni pedig ott ült az oleanderes tornáczon, olvasott a nagy kaptos bibliából, s kinézett a gálacsi útra. Várt arról valakit.

Két nappal rá fényes délben a szertűjén tüzet fogott egy óriási kaza. A sok léhűtő cseléd és cseléplő elvesztette a fejét, pár percz múlva lángban állott a csűr s az egész évi termés. A tűz átesapott az istállókra is. Itéletnap volt ez. A lángok az égig csapkodtak. Nyolcz téhen megfuladt a füsttől, a lovak, ökrök elszabadulva, bősziúten száguldáltak keresztül az Ung vizén. A híres gyümölcsös tönkre ment a dúló lángtenger között. A fák megégett koronájukkal szemrehányólag, keservesen néztek a magtárba, a hol két nap és két éjjel égett az összehalmozott rozs és búza.

Dobosy néni még ekkor is ott üldögélt cserepes háza tornácán, olvasgatott a kaptos bibliából és sóvárogva nézett-nézett a gálacsi útra.

Egy hét múlva reggel nyolcz óran túl is ágyban maradt a nagyasszony. A hú Náni tipegett-topogott a szobában s el nem tudta gondolni,

mi az oka, hogy a korán kelő tekintetes asszony még most is ágyban marad.

A nagy zörgésre megszólalt Dobosy néni szeliden, szemrehányólag.

— Ugyan, ugyan Náni, minek töröd magad annyira? Mire való már az, ilyen nagy sötétségben felkelni?

A nap sugarai pajkosan játszottak a függönyökön, a czirmos vigan belekapaszkodott a karos székek bojtjaiba s ugrándozott a bolond jószág, csak Náni sirt keservesen.

A tekintetes asszony szemei, azok a parancsoló nagy szemek elhomályosultak örökre.

Hanem azért délután ott üldögélt a tornáczon megint es nézett-nézett mereven a gálacsi útra.

Két nap múlva állig beburkolt embert hozott arról a cséza. Lépésben mentek a lovak, mégse tudták felismerni az emberek, ki ül rajta. Az igaz, hogy csak az orra látszott ki a sálkendőből. De a vak anya felismerte fiát. Rohant az udvarra s a becsületes Kósával nagy diadallal vitte a szobába a támolygó beteget, leültette

Kiss György szoborműve.

SZONDY SZOBRA A DRÉGELY-PALÁNKI EMLÉKÁPOLNÁBAN.

egy karosszékre, végig tapogatta-czirógatta, ölegette, hízelt, mosolygott neki végnélkül. — Tudtam, hogy haza jössz, aranyos madaram. Nagyon régen várlak. Mennyit aggódtam miattad. No de, csakhogy itthon vagy. Beteg vagy egy keveset ugy-e? De nem nagyon

DRÉGELY VÁR ROMJAI.

sáppadt az arcod. (A néni ezt is látta.) Majd meggyógyulsz, lelkem virága, idehaza. Ne búsulj, édes rajom, megmentettelek én már nem egyszer a haláltól. Most is meg foglak menteni. Ha megvakultam is, édes lépesmémem, azért még mindig a régi vagyok. Istenem, Istenem, csakhogy te megjöttél!

A néni forgott-mozgott, a Laczi csodálkozott s nem tudta elhinni édesanyja vakágát. Azok a nagy szemek ragyogtak az örömtől, tiszták és fényesek voltak, csak a világ borult elöttük mély sötétségbe. A beteg embert gyöngéden elhelyezte az ágyban, beszélt hozzá, kérdezősködött, mint egy csacska kis leány. És nem feledkezett meg semmiről. Kedvencz eledelét főzette a konyhán, iratott Tokajba a híres Józsa doktorért s elküldött Zsiró után is. És beszélt, mindig beszélt.

Csak Gedeon Julisról nem volt szó köztük. Ha ők nem emlegették, én minek beszélnek róla?

Még mikor elaludt a Laczi, akkor sem ment el az ágya mellől, mert úgy tartotta, akkor könnyen baja eshetik. Csak ő tudja a világon, hogy kell vele bánni. Másnap este össze is vesztett e miatt a Nánival, még se tágitott a fiától. A Náninak kellett elmenni.

Reggel hét óra felé megmozdult a beteg. — Ébren vagy, kedves lelkem? — kérdezte tőle mohón a néni. — Jobban érzed magad? — Ébren édesanyám s olyan könnyű vagyok. Semmi se fáj!

— Nem mondtam, hogy meggyógyítalak — diadalmaskodék a néni. — Beszélgesünk egy kicsit, aranyos jószágom.

— De, mintha még álmos volnék, kedves jó anyám.

— Hát aludj, aludj.

— Az Isten áldja meg kedves anyámat! És a beteg egy nagyot sohajtott. Meghalt.

Dobosy néni megkereste selyempuha haját és simogatni kezdte. Épen ekkor nyílt meg az ajtó s a kék szemű Zsiró doktor lépett be rajta. A nagyasszony megismerte járásáról.

— A fiam alszik, — mondá suttogva az orvosnak. És egyre simogatta a fejét.

Zsiró kővé válva állt mögötte. A kék szemű üveg elhomályosult könyeitől. A kemény ember egy székbe kapaszkodva hörgött egyet, mint a kinek lidércz til a mellén. De mikor megszólalt, határozottan beszélt.

— Kata hugom, fiad épen most állja ki a krízist: a legkisebb izgatottság megöletheti. Mint atyádfia kérlek, mint doktor rendelem, erédj fekdj le, úgy se aludtál két éjszaka. A fiad bizd reám. Jer, elvezetlek.

Karongatva vitte hálószobájába s a Nánira bizta. Maga pedig rendelkezett, hogy a holttestet Csuryhoz szállítsák.

Dobosy néni békétlenkedett egy darabig, de a kiállott izgatottság megtörte akaratát. Délfél elaludt.

Másnap délelőtt Csury kétszer is eljött megnézni a nagyasszonyt. A helyke Barnabásra alig lehetett ráismerni. Bajuszának a hány szála volt, annyifelé állott. Egyik lábára sarkantyúst,

a másikra sarkantyú nélkül való eszmát rántott. Dolmányának harmadik gombját az első gomblyukba erőszakolta. Nagy feje ferdén lógott le. A derék ember teljesen meg volt zavarodva. Dehogyan merete volna felköltetni a nagyaszonny. Mikor először jött, mint a tolvaj, féltéken el-somfordált. Nagyon lélekzett, mikor az utcára ért. Mikor másodszor jött el, már ekkor temették a szegény Laczit. A nagyaszonny még ekkor is nyugodtan aludt. Csury tehetetlenül ácsorgott egy darabig, de aztán megnyugodott, hogy ez az Isten rendelése. Hátha jobban is van ez így!

Alig húzta ki lábát Csury a házból, a nagyaszonny fölébredt. Bekiáltotta Nánit és a fiáról tudakozódott.

— Jobban van már a tekintetes úr, — biztatta a cseléd reszkető hangon.

A nagyaszonny örült a hírek, sietett öltözödni. A harangok zúgni kezdtek, a mire a Náni mindent visszásan kezdett feladni Dobosy néniére. A néni békétlenkedett, közben-közben eltűnődött:

— Vajjon ki halt meg, nem tudod Náni?

A Náni nem tudta.

A nagyaszonny elszomorodott arccal folytatá:

— Bizonyosan a szegény Hénap sógor! Már a múlt héten nagyon rosszul volt.

A Náni ráhagyta. Lehet, hogy a Hénap sógor. A nagyaszonny maga is el tudott találni fia ágyáig. Megdöbbenve győződött meg róla, hogy az ágy föl van vetve. Ágyában iszonyú gyanú kezdett megfogamzani.

— Gedeon Julesa járt itt? — kiáltá örületes hangon. — Hol a fiam?

— Színt se láttuk a tekintetes asszonynak, — nyögte Náni kétségbe esve. — A tekintetes úr pedig felkelt.

A szegény cseléd mintha fuldokolt volna, úgy kapkodott kezeivel a levegőben. Szerencsére az öreg Kósa jött be.

— A Kósa tudja, hová ment, — mondá Náni nagyot lélegzve.

János vasvilla szemeket vetett Nánira s iparkodott volna az ajtó felé, ha a nagyaszonny nem fogta volna a karjánál.

— Hová tették a fiamat? — kiáltott a kocsisra.

— Meg... akarom mondani... Kikocsizott tekintetes úr, — dünyögé Kósa.

— Rögtön fogj be. Utána megyünk.

— De nem lehet, — vakarta János a fejét.

A nagyaszonnyal egyet fordult a világ. A régi hatalmas asszony kerekedett benne felül.

— Nem-e? s egyet rántott a Jánoson. — Teszed rögtön, a mit parancsolok.

— Jól van no, tessék hát elereszteni. Befogok az ördög nevében.

A nagyaszonny magára kapott valami kendőt és elbotorkázott a kocsiszig.

Az öreg János be is fogott, hajadon fővel fel is ült a bakra. Dobosy néni sugárzó arccal, jobbra-balra tekintgetett a kocsiból. Biztatta Kósát: majd csak utolérjük!

János sóhajva eresztette meg a gyeplőt. Nem jutott eszébe a két ló neve. Csak úgy, fohász-kodás formán biztatta őket: no, az Isten áldjon meg!

Mikor a két pára megindult, a gyászmenet az utca elején a temetőnek kanyarodott. Jajgató felszél sikongott végig. Fölkapta a sárguló faleveleket s örületes táncot járt velök a kócsi körül. El-elkapta a diákok gyászénekét, de maga annál égetőbb, viharosabb fájdalommal beszélt be a kocsiba. A nagyaszonny nem is ügyelt rá, kiszólt Kósának:

— Aztán szólj, ha a fiam kocsiját látod.

Közül van már a fekete bársonnyal bevont gyászszék. A nagyaszonny boldog, meglegedett. Igen, most is megy, elmegy a fia után...

AZ ANGOL TRÓNÖRÖKÖS ÉS CSALÁDJÁ.

VII. Edvárd király betegsége most egyszerre felkeltette az érdeklődést fia, György walesi herceg iránt, a kivel eddig ritkán volt alkalma foglalkozni a közvéleménynek, mert nagyanyja, Viktória királynő életében nem igen jutott neki sem társadalmi, sem politikai szerep, melynek révén a nyilvánosság előtt emlegettek volna. Egy év óta azonban, mint a trón közvetlen

utódjára, nagyobb mértékben fordul fel a közfigyelem.

György walesi herceg (teljes nevén: György Frigyes Ernő Albert) 1865 június 3-ikán született, tehát most nemrég mult harminczhét éves. Gyermekkorát együtt töltötte bátyjával, a kinek

bályszerű vizsgálat letétele után a «Britannia» nevű hajóra tengerész-kadétának. A két herceg közösen kapott egy egyszerű szobát s együtt végzett minden szolgálatot a többiekkel. Szüleik olykor meglátogatták őket s az ilyen látogatásokkor a kis hercegek ugyancsak igyekez-

AZ ANGOL KORONÁZÁS SZERTARTÁSA. — A FÖLRE MEGÁLLAPÍTOTT PROGRAMM ALAPJÁN KÉSZÜLT KÉP.

Vázlat a fenti képhez.

1. Sir Joseph West Ridgway, a nyugati gyarmatok s a Földközi tengeri és a csendes-tengeri protektoratusok kormányelnöke. — 2. Barton Ódon, Ausztrália polg. kormányelnöke. — 3. Seddon Rikbárd János, Új-Zeeland kormányelnöke. — 4. Bond R., Newfoundland kormányelnöke. — 5. Sir A. H. Hine, Natal kormányelnöke. — 6. Sir John Gordon Sprigg, a Fokföldi gyarmat kormányelnöke. — 7. Sir Wilfred Laurier, Kanada kormányelnöke. — 8. Báro Hayashi, japán nagyköv. — 9. A perzsa nagyköv. — 10. A portugál nagyköv. — 11. Mihajloviics nagyherceg. — 12. Henrik porosz herceg. — 13. Whitelaw Reid, az Egyesült-Államok képviselője. — 14. A winchesteri püspök. — 15. A yorcki érsek. — 16. A canterburyi érsek. — 17. Norfolk herceg. —

18. Dunraven gróf. — 19. Cadogan gróf. — 20. Spencer gróf. — 21. Lord Wolsley. — 22. Lord Balfour. — 23. Dudley gróf. — 24. Rosebery gróf. — 25. Sutherland herceg. — 26. A lord-kancellár. — 27. Somerset herceg. — 28. A király. — 29. A walesi herceg. — 30. Connaught herceg. — 31. A királyné. — 32. Devonshire herceg. — 33. Keresztély schleswig-holsteini herceg neje. — 34. Bathurst Beatrix hercegnő. — 35. A walesi hercegné. — 36. Viktória hercegnő. — 37. Károly dán herceg neje. — 38. Fife hercegné. — 39. Fife herceg. — 40. Salisbury miniszterelnök. — 41. Lord Roberts. — 42. Chamberlain J. — 43. Balfour. — 44. Hicks-Beach. — 45. Lord Lonsdale. — 46. Lord Alverstone igazságügyminiszter. — 47. A képviselőház elnöke. — 48. Sir Wood, a térszalag-rend heroldja. —

gálatokat, általában részt vettek minden munkában, a mit csak a tengerészkadétekre bízni szoktak. E mellett napról-napra följegyezték az utazáson szerzett benyomásaikat naplójukba. Bejárták Ausztráliát, Japánt, Indiát, megkerülték a Jöreménység fokát, voltak mindenütt, a

retete megszerezte neki a «sailor prince», tengerész-herceg nevet. A tengeri betegségtől azonban — úgy mondják — sohasem tudott teljesen mentes maradni. Utjain a nagy angol-indiai világbirodalmat alaposan megismerte s megszerezte azokat az ismereteket és tapasztal-

rosabbá tétele. A délafrikai háború áldozataiban és szenvedéseiben a gyarmatok lelkesedéssel vettek részt, Kanada, Ausztrália elküldötték önkéntes csapataikat, India benszüllött seregei nagy hasznára voltak az angol hadvezetésnek. E hazafias magaviselet meghálálásául, az egyívű tartozás érzésének kifejezésül látogatta meg a yorcki herceg a távoli világrészeket s az a lelkes fogadtatás, melyre talált, megmutatta, hogy a megpróbáltatás napjai nem távolították el a gyarmatokon lakó angolokat az anyaországtól. Visszatérte után adta neki atyja a walesi hercegi címet.

Reánk magyarokra különösen érdekessé teszi az angol trónörökös családját az, hogy neje révén magyar vér kerül az angol trónra. Viktória Mária walesi hercegné ugyanis egyetlen lánya Mária Adelaide cambridgei hercegnének és Teck Ferenc hercegnek, a ki württembergi Sándor hercegnek Rhédey Klaudia grófnővel, kötött házasságából született. A walesi hercegné nagyanyja tehát magyar nő volt, az ősrégi erdélyi Rhédey-család leánya s ennek a révén több előkelő magyar család rokonságba került az angol uralkodó házzal.

A walesi hercegné, a kit szépségeért, nyájás kedvésségeért «princesse May» (Május hercegnő) névvel ruháztak fel a közszeretett, 1867 május 26-ikán született a londoni Kensington-palotában. Eredetileg a mostani angol király idősebbik fiának szánták feleségül, ennek jegyese is volt, de egybekelésüket megakadályozta a fiatal herceg korai halála. Ezután első vőlegénye öcsésének lett nejevé. Már mint leány is általános kedveltségnek örvendett az angol udvari és főúri körökben. Nagy barátja a zenének, ügyesen rajzol s a társalgásban kiválóan szellemes nő hírében áll. Kitérő lovas, az angol sportok majdnem valamennyiében igen ügyes. A ki magyar emberrel találkozott, szívesen emlegette előtte magyar eredetét s a londoni magyarok multságain is többször megjelent.

A boldog házasságból négy gyermek származott: a nyolcz éves Edvárd, a hét éves Albert és a két éves Henry hercegek s az öt éves Viktória Alexandra hercegnő.

VULKÁNOK ÉS FÖLDRENGÉSEK.

Írta Hoffmann Ottó.

Egy kedves primadonnának, a kinek az arcát mosoly nélkül képzelni sem lehet, — az őszinte félelem hangján kérdezte tőlem a múltkor: vajjon nem ismétlődhetik-e Martinique esete itt minálunk Budapesten? Vajjon nem forrong-e valamely ismeretlen vulkán alatta, mikor a sokat jelentő deszkákon tánczol? Vagy ha vulkántól nincs mit tartanunk, nem pusztíthatja-e el földrengés rövid pár percz alatt ezt a mi szép fővárosunkat utcáztól, emberestől, mindenestől?

A kérdések özönére azt válaszoltam, hogy bizonyost e tekintetben nem tudok. A tudomány keres, kutató, itt-ott talál is valamit, de a végső kérdésekre nem tud felelni.

Mindazáltal egész bátran lehetne tenni egy rézfíllért száz milliárd korona ellenében, hogy például a Gellért-hegy vagy a Sashegy nem fog többé új életre fakadni és hogy Magyarországon egyáltalában tűzhányó-hegy keletkezéséről nincs mit tartanunk.

A földrengéssel már másképen áll a dolog. Nincs olyan hely ezen a bolygón, melyet egyszer-mászor ne érhetne ilyen katasztrófa. Igaz, hogy éppen a vulkánikus vidékeken gyakoribb a rengés, mint másutt, de azért olyan helyek is pusztultak már el, melyek, a jelenkorban legalább, még közel sincsenek tűzhányóhoz.

Ha a tőzsomszédságunkban megessét, hogy Laibach, Zágráb csaknem teljesen elpusztultak, miért ne történhetnék ez meg Budapesttel is?

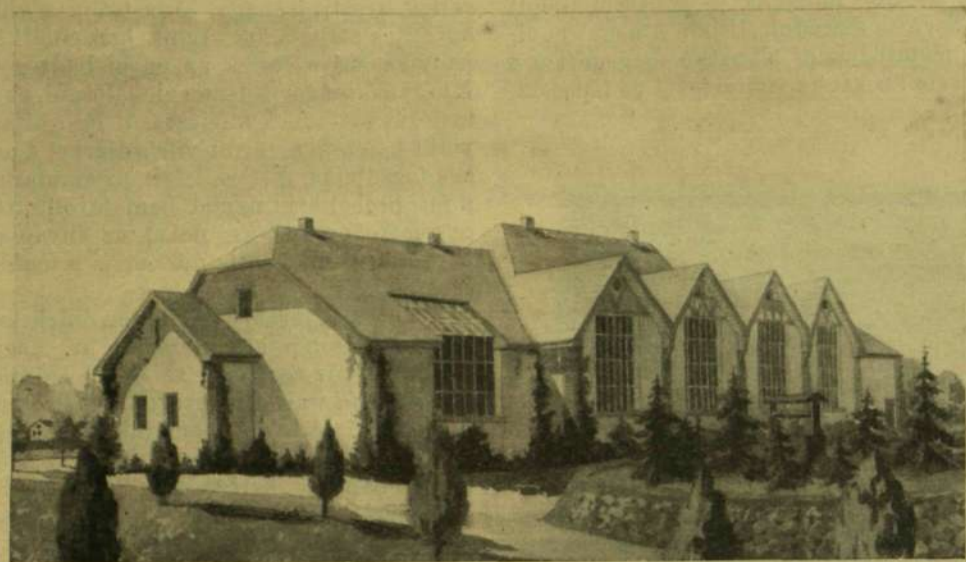
Utóvégre is nagyban hasonlítunk ama mesebeli szappanbuborék lakóihoz, a kik libegő gömbjükön országokat alapítottak, városokat építettek, nem is sejtítvén, hogy ez az ő vilá-guk hirtelen széjjel fog pattanni s aztán egy csapással vége lesz az egész dicsőségüknek. Egy szappanbuborék élete csak rövid pár percz, de vajjon mi a föld élete az idők végtelenségében? Nem sokkal több.

Hogy milyen a mi szappanbuborékunk, a föld belseje, azt bizony senki sem tudja. Ez ép

hol az angol zászló lobog s a megfigyelésnek és tapasztalásnak gazdag anyagát gyűjtötték össze. Az angol gyarmatok mindenütt nagy szíves-séggel fogadták őket. Följegyzéseik alapján nevelőjük, Dalton és mások két hatalmas kötetben számoltak be ez utazásról. György herceg e nagy út végzetével tengerész-hadnagygyá neveztetett ki s még számos más utat tett messze tengereken. A tengerészet iránti nagy sze-

latokat, melyekre egykor mint királynak szük-sége lesz. Atyjának trónralépte előtt a yorcki herceg címét viselte. Viktória királynő halála után ismét nagy utazást tett nejevel együtt, leendő gyarmataiban. Az utazásnak, mely a múlt év nagyobb részét elfoglalta, nem csekély politikai fontossága is volt: céljájúl tüzetett ki az anya-ország és a gyarmatok közötti kapcsolatoknak zo-

tek kitenni magukért a szolgálathban. 1879-ben kilencz hónapra tervezett nagy útat tettek a «Bacchante» hajón, — az utazás azonban tulaj-donképen három évig tartott. Lord Charles Scott, a kiváló tengerész vezette mint a hajó kapitánya a két hercegnék tengerészi nevelését. Nagy gondot fordítottak a csillagászatra és az ezzel rokon tárgyra, melyekre a hercege-knek nagy kedve volt. Ellátták az ősrégi szol-

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP EGYIK ÉPÜLETE A MŰTERMEK FELŐL NÉZVE.

oly rejtély előttünk, mint az, hogy a Mars csilagnak vannak-e lakói.

Annyit tudunk, hogy mentől mélyebben szállunk le a föld belsejébe, annál melegebb lesz. De folytatódik-e a hőmérsékletnek ez a növekedése egészen a föld középpontjáig? Nem szűnik-e meg bizonyos mélységben, hogy ismét helyet adjon türhetőbb hőmérsékletnek? Ez utóbbi esetben Holbey, Jules Verne, Mai Lloyd és mások regényes utazásai a föld középpontja felé sokkal inkább volnának elképzelhetők, mint az első esetben, a mely azonban a tudomány mai állása szerint sokkal valószínűbb.

Mint már mondtam, ebben a tekintetben csakis bizonytalan következtetésekről lehet szó. Jelenleg ugyanis a földkéregnek csak elenyésző csekély részét ismerjük.

A legmélyebb lyuk, a mit eddig fúrta, Ausztráliában van; ennek mélysége körülbelül 1600 méter. Így tehát még két kilométernyire sem tudtunk a föld mélyébe hatolni. A hőség azonban ebben a mélységben máris igen nagy. Egy tudós kiszámította, hogy 84,000 méternyi mélységben már 2500 foknyi melegnek kellene uralkodnia, vagyis oly hőségnek, melyben még a platina is megolvad.

Az a kéreg tehát, a mely bennünket a forró és kritikus hőfokon felül hevített gázoktól elválaszt, a földgömb nagyságához mérve aránylag nem vastagabb egy tojás héjánál.

Az emberiség tényleg egy óriás vulkánon táncol. Minden pillanatban végünk lehet. Hogy ilyesmi nem tartozik a lehetlenségek közé, annak legjobb bizonyítéka az úgynevezett *új csillagok*, a melyeket már többször láttunk fölvilanni az égbolton, legutóbb ez év február havában.

Azért ne tessék megijedni. A mi nem lehetetlen, az még nem valószínű. Mindaddig vagy harmincz *»új csillag«*-ot ismerünk a mi világrendszerünkben, pedig legalább kétszáz millió csillag van. Sőt, ha fölteszszük, hogy minden látható csillagra legalább is tíz láthatatlan esik,

akkor a mi rendszerünk égitestjeinek száma több mint két milliárdra rúg. Valamely világ tűzhalála tehát nem tartozik a gyakori tümenyének közé.

Hogy mi okozza azt, hogy a föld benső tüzes anyaga olykor-olykor mégis utat tör magának és oly rettenetes pusztítást visz véghez, mint legutóbb Martinique-en, — szintén nem mondhatjuk meg.

Theoria, hipotézis van elég.

A mi a tűzhányók eredetét illeti, legtöbbször ama nézet felé hajlanak, hogy a vulkánok kitörését a víz okozza, mely a föld belsejébe szivárog, érintkezésbe lép az ott lévő tüzes anyaggal, gőzzé változik át s utat tör magának felfelé, helyet engedve az utána ömlő lávaanyagnak.

E hipotézis mellett szól az a körülmény, hogy a vulkánok rendszeren tenger partján találhatók.

Mindamellett nem valószínű, hogy a víz közvetlen érintkezésbe léphessen a föld bensejével. Lehet, hogy a vulkánok alja egyes lávatavakból, a melyek elszigetelve a föld benső tulajdonképeni anyagától, még nem hűltek ki teljesen az idők folyamán.

Falb Rudolf, a hirhét időjós szerint a nap és hold egyesített vonzóereje a föld belsejének tüzes anyagára is hasonló hatást idéz elő, mint a tenger vizére, szóval a nagy mélységben is árapályt idéz elő.

Ez elmélet alapján Falb előre megjósolja a vulkánikus kitöréseket, illetve földrengéseket s néha fejezőleg a szöveget, mert kisebb-nagyobb kitörés valahol a föld kerekében mindig van. Ebben a tekintetben Falb nem igen különbözik attól a kínai embertől, a ki fogadott egy barátjával, hogy másnap eső lesz. Remek szép időben állít be hozzá a barátja, hogy a fogadás összegét felvegye. *»Dehogy nyertél, — mondja a ravasz kínai — nálunk ugyan szép az idő, de el fogod ismerni, hogy valahol okvetlenül esik!«*

Ha Falb jóslataiban bízni lehetne, sok emberélet megmaradt volna.

A Pelée kitörése Martinique-on nem jött egészen váratlanul.

Régi tapasztalati tény, hogy a folyton füsttől vulkán korántsem oly veszedelmes, mint az, a melyik csendes; — nem beszélve természetesen a végleg kialudt vulkánokról.

A Pelée már 1851 óta nem működött. Akkor egy kisebb kitérés volt és azóta semmi sem zavarta St. Pierre környékének nyugalma. A hegy kráterében tö képződött, lejtőjét buja növényzet öröközödjé borította el.

Ez év május harmadikán füstölni kezdett. Ezen a napon Pichoin doktornak egy St. Pierre-ben lakó fiatal leány a következőket írta:

»Minden fehér a hamútól, akár csak télen. A lovak, a kocsik, az emberek ruhája — minden fehér. Ha ez így tart tovább, akkor majd nem tudunk lélegzeni... Tűzhálalt fogunk-e szenvedni, vagy pedig meg fogunk fulladni? A jó Isten tudja.«

Valószínű, hogy az utóbbi halálnemnek esett áldozatul a szegény teremtés sokadmagával. Már május 5-én kitört a Pelée, lassan folydogáltak a lávatömegek a tenger felé, a veszély már nagy volt, de St. Pierre szerencsétlen lakói még mindig reméltek.

Végre május 8-án reggel a vulkán valósággal explodált. Hamú, kitért gázok sötét felleg gyanánt borították el a várost, közben izzó salak, lávatömegek hullottak alá. A kikötőben vesztegő hajókat valóságos tüzes pusztította el.

A lakosok legnagyobb része kétségtelenül megfulladt már az első pillanatokban.

Egy a közelben lakó ültetvényes, a ki maga is csak ügygyel-bajjal tudott megmenekülni, azt írja, hogy a városra csunya, nehéz felleg borult, mely valami fojtó, mérges gázból állt.

Május 20-án a Pelée újból kitört. Ekkor már közpárral borította el a szerencsétlen várost. Egyes tömböknek az átmérője több lábnyi volt.

Azóta sem nyugodt többé a Pelée. Kisebbször nagyobb kitérésai még június közepe táján is voltak. Ez a kitérés kétségtelenül egyike a legborzasztóbbaknak, a melyek valaha történtek. Hatását az egész földgömbön lehetett érezni. A seismometerek mindenütt jelezték s valószínű, hogy a heves lökés hullámzó rezgést idézett elő, a mi az egész földtekét átjárta. Ki lehet számítani, hogy ez a rezgés másodpercenként körülbelül 12 kilométernyi gyorsasággal haladt.

Mikor a Krakatoa kitört 1883-ban, a vulkán legalább is tízenyolcz köbkilométer anyagot lökött a levegőbe. Ez az anyag azután eloszlott és naplementekor gyönyörű színekre festette az eget. A tümeny nálunk Budapesten is látható volt és évekig tartott. A londoni ködben néha még a gázlámpák is sajátos zöldes fényben égtek.

Nem lehetetlen, hogy ez a tümeny most ismétlődni fog, sőt egyszer már jelezték is.

Újra szép alkalom nyílt a tudósoknak, hogy ismereteinket arról a bolygóról, melynek röge-héja tapadtunk, ismét kibővítsék. Nagyon valószínű az a föltevés, hogy a tűzhányók adják a kulcsot a föld benső rejtélyének megoldásához. Már az öreg Empedoklés is erre gondolt,

mikor az Etna forró kráterébe ugrott, hogy megtudhassa a vulkán titkát. Két évezred múlt azóta, de a tűzhányók rejtélye még mindig rejtély előttünk.

A SÉRÜLT «ARIADNE»

Bizonyára emlékeztetben van még a magyar «Buda» gőzös szomorú sorsa, midőn az «Adria»-társaság eme szép hajója ez év tavaszán, április 23-án, Afrika és a spanyol partok közt elsüllyedt. Akkor tájban, a «Vasárnapi Ujság» f. évi 18. számában, több képet is közöltünk az elsüllyedt hajóról, valamint azon szép afrikai tájakról, melyeket útjai közben érinteni szokott. E képek kiegészítésül bemutattuk most az «Ariadne» nevű hollandi hajót is, mely a szerencsétlenség okozta az által, hogy neki futott a «Buda»-nak.

Az «Ariadne» régi módi, ócska alkotmány, mely orrán az összeütközés miatt maga is nagyobb sérülést szenvedett, úgy hogy a malagai kikötőbe kellett vonulnia s képünk is úgy tünteti fel, a mint a mólón összeesportosult néptömeg jelenlétében éppen kiköt.

A bajt okozó hajó kapitányát különben az okozott káron kívül a tengerészeti hatóságok még azért is felelősségre vonják, mert az összeütközés után nem hogy mentéshez látott volna, hanem hajójával menekülni igyekezett s ha történetesen éppen egy másik hajó is közelében nincsen, talán a «Buda» valamennyi utasa a tengerbe veszett volna.

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP.

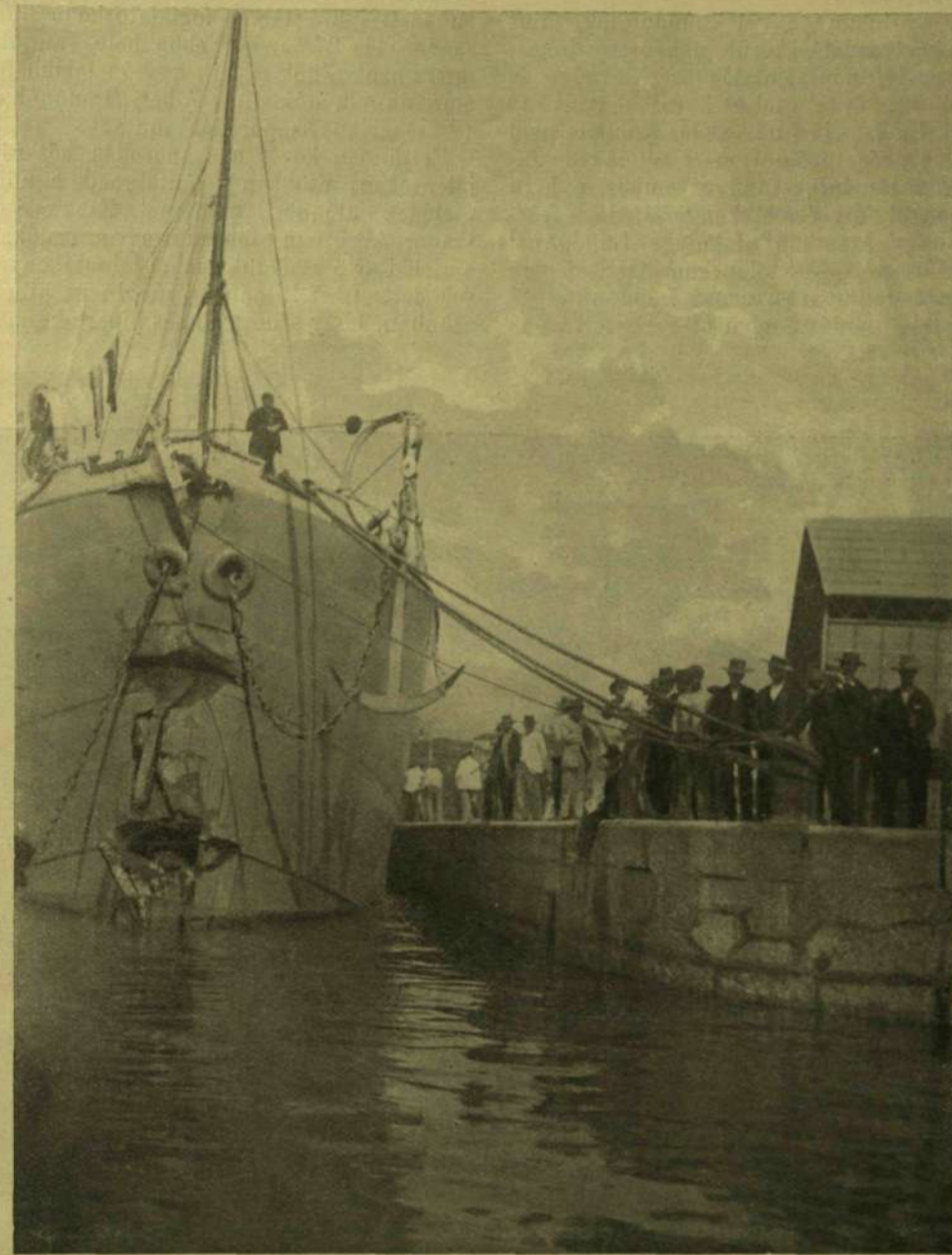
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja, K-Lippich Gusztáv, midőn ezeltett két évvel a szolnoki vármegyeházban beiktatási beszédét tartotta, kijelentette, hogy elsőrendű teendői közé sorozta a vármegye társadalmának a művészet megbecsülésében és a művészeti érdekek felkarolásában való egyetértését is. Fogadalmá bevalását jelentik a Szolnokon alakult *művészeti egyesület* és az ottani régi várban épült, világszerte páratlan *művészházak*.

Szolnok, az országnak ez egyik legsúlyosabb anyagi viszonyok közt élő városa, 90,000 koronára értékű területet *ingyen* adott e művészházak céljaira. Az óriási telket dr. Kohner Adolf megyei nagybirtokos saját költségén szép parkká alakította át, a melyben ma már messze láthatólag, kies dombon emelkedik az izlással tervezett és berendezett két művészház; mindenikben hat-hat nagy műterem van, s mindenik műterem mellett egy egy csinos művészlakás. Egy harmadik, ámbitusos magyar ház, a művészek háztartási közös helyiségeit foglalja magában: a konyhát, kamrát, ebédlőt és a házfelügyelői lakást.

Téli-nyári otthona lesz ez a telep 12 magyar művészek, kiket a körüköz szervezkedett művészeti egyesület olyan autonómiával ruházott föl, hogy például az esetleg megüresedő műtermet el nem foglalhatja más, csak olyan művész, kit a szolnoki művészek erre egyetértelműleg méltónak ítélnék. Egy-egy műteremért s a vele járó berendezett lakásért — tisztán a tulajdonjog elismerése czimén — mindössze 120 korona évi bért fizetnek a művészek. De minden művész minden évben egy festményét ingyen köteles átadni a művészeti egyesületnek a végett, hogy e festményekből Szolnokon művészeti közgyűjtemény létesüljön, mely általános rendeltetésén túl örök időkre szóló történetét jelképezze a szolnoki művészeteknek. A szolnoki művészek kötelesek minden évben kiállítás mutattani be működésük eredményét s e kiállításokon a művészeti egyesület, tagjai közt való kisorsolására, tőlük vásárolni fog. A szolnoki művészek mindezek felül időnként szelesebb körű művészeti ünnepélyeket is fognak rendezni.

Az ország egyik legnagyobb és legmagyarabb vármegyéje szervezkedett itt a művészet jegyében és ennek révén a magyar művészek választottjai abba a helyzetbe jutnak, hogy a fajtábeli tiszta magyarság környezetében, a magyar ég, a magyar levegő s a magyar lélek áldó befolyása alatt fejthetik ki tudásukat és bonthatják ki tehetségük szárnyait.

A kormány meleg érdeklődéssel veszi körül művészeinknek a kitelepülését, s a szolnoki

AZ «ARIADNE» HOLLANDI HAJÓ A «BUDA» HAJÓVAL TÖRTÉNT ÖSSZEÜTKÖZÉSE UTÁN, A MALAGAI KIKÖTŐBEN.

művészeti egyesületet nemcsak jelentékeny segítséggel támogatja fontos hivatásában, de ezenkívül a társadalom és az állam együttműködése érdekében, és az egyesület tevékenységének felügyeletére dr. K. Lippich Elek, a miniszterium művészeti ügyeinek vezetőjét állandó miniszteri biztosul küldötte ki.

A művésztelep felavatása fényes ünnepély keretében június 29-én ment végbe, mely alkalommal a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében Zsilinszky Mihály államtitkár jelent meg K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsossal és dr. Huszka Jenővel, a fővárosi művészegyesület közlő a Képzőművészeti Társulat, a Nemzeti Szalon, a «Pészek» továbbá a Nemzeti Múzeum, Iparművészeti Múzeum stb. küldöttek képviselőket.

Az ünnepély lefolyásáról a következő értesítést közöljük:

Az ünnepély a vármegyeházán diszgyűléssel kezdődött, melyen Lippich Gusztáv főispán üdvözlővén az egybegyűlt vendégeket, Gruber József városi főjegyző Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter majd hangu üdvözlő táviratát olvasta föl, majd pedig a művészházak építésének történetét ismertette. Ezután Zsilinszky Mihály államtitkár mutattat rá lelkes szavakban arra a termékenyítő hatásra, melyet a magyar népelet gyakorol a nemzeti művészetre és köszönetet mondott Szolnok városának és a vármegyének áldozatkészségéért.

A közgyűlésről a művésztelepre ment az ünnepély közönség. A szép magyaros izlésű művészházak Gyalus László építész tervei szerint, a Tisza és a Zagyva folyók találkozásánál fekvő fensíkon a régi szolnoki földvár helyén a város által ajándékozott, tágas telek közepén épültek. A művészházakat itt dr. Kohner Adolf, a Művészegyesület és az építő bizottság elnöke adta át a főispán gondozásába s a telepes művészek nevében Olgyay Ferenc mondott meleghangú köszönetet mindazoknak, kik a nemes cél érde-

kében fáradoztak. Délben áldomás volt a vasuti vendéglőben.

Az első esztendőben a következő művészek kaptak helyet a telep házában:

Bihari Sándor, Boruth Andor, Fényes Adolf, Katona Nándor, Szilágyi Lajos, Olgyay Ferenc, Vaszary János, Hegedűs László, Zemplényi Tivadar, Kernstok Frigyes, Pongrácz Károly és Mihalik Dániel.

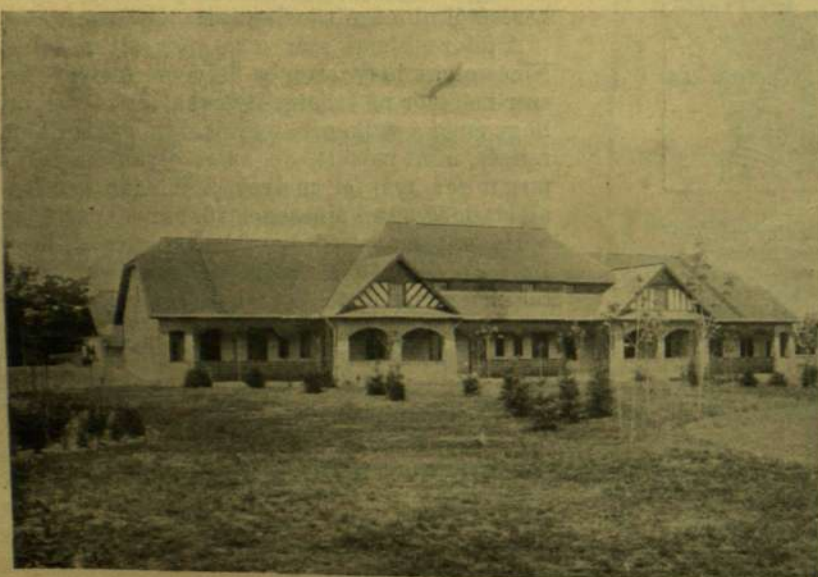
Ezek közül néhányan már ide költöztek s a többit is készen várja a nyájas kúria, melynek szellős tornászára felhallatszik a Zagyva habjainak locsogó zaja s a Tisza füzesének suttogása. Az aranykalászsza ékes rónáságról a nyájkolomp melázó hangjait s a furulya síró szavát is oda hajtja a szellő. Köröskörül a színmagyar szolnoki nép romlatlan beszéde cseng s szemközt, árnyékos ligetben, honvéder áztatta földön Damjanics névtelen hőseinek emlékoszlópa áll. Hiszszük, ifjú művészeink megértik majd e beszédes környezetet. S ha tán volna köztük olyan, a kit világjáró vándorútja közben kellenén túl megvesztegetett az idegen ige, hogy művész hazája az egész világ, annak szívét itt csak annál nagyobb erővel kapja meg a költő éneke:

Légy, ha birsz, te világköltő
— — — — —
Nekem áldott az a bölcső,
Mely magyarnak ringatott!

S esztűket a magyar élet eleven színeibe mártva, az örök szép művészi formákban, alkotásaikkal tesznek tanubizonyoságot a magyar szellem frissen buzgó kiapadhatatlan sereje mellett. L. G.

KENYÉRKERESŐ NŐK LONDONBAN.

Érdekes világot vet a londoni nők kenyérkereseti viszonyára az előkelő angol hölgyvilág lapjának, a «Queen»-nek egyik cikke, mely a legutóbbi népszámlálás adatai alapján fejtegeti

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP ÉPÜLETEL. — Ragócs Gyula fényképén után.

a kenyérkeresetre utalt nők megoszlását a különböző pályákon.

A szoros értelemben vett Londonnak, mint egységes közigazgatási területnek, összes lakossága a tavalyi népszámlálás szerint négy és fél millió. Száz évvel ezelőtt kevesebb volt egy milliónál. Ez az óriási növekedés azonban nem fejezi ki az egész számot, mert nincs beleszámítva az a tömérdek londoni ember, a ki a fővárosban él, ott keresi kenyerét, de a környéken nagy számban alakult s Londonnal nagyrészt össze is nőtt telepeken lakik, melyek közigazgatásilag nem tartoznak Londonhoz.

A lakosság számával együtt növekedett az az

színészszóknél (74%), a nyomdák női alkalmazottainál (73%). A férjiszabóknál s egyéb ruházati iparágakban foglalkozók nőknél a szaporodás 37%, — ebbe bele vannak számítva azok a nők is, kik szabóüzletekben mint elárúsítók működnek. A betegápolók száma 12 százalékos szaporodást mutat.

Feltűnően kevés a szaporodás, sőt részben jelentékeny csökkenés mutatkozik a női házi cselédek különböző nemeinél. Ezeknek összes szaporodása nem több mint egy százalék, pedig a cselédirtó családok száma jelentékenyen növekedett. Legfeltűnőbb s majdnem hihetetlen azonban, hogy a női ruha és pipere-készítőnk,

apáca, templomi felügyelő, stb. Betegápolónő összesen 1600 van. Mint gyakorló orvos, sebész 92 működik, nem számítva a fogorvosnőket, a kiknek száma 62. Legtöbb a tanítónő: 20,344, a mi roppant nagy szám, pedig a zene-, rajz- s egyéb ilyen tanítónők ebbe a számba nincsenek fölvéve. Érdeklődést keltenek az írónők, hirlapíró és szerkesztő nők, stb., a kik szép számmal vannak: 665-en, a szaporodás itt elég jelentékeny, mert a legutóbbi népszámláláskor 419 volt a számuk. Így már érthetjük, miért árasztják el az angol könyvpiacot az írónők regényekkel s egyes szépirodalmi művekkel. Nagyon kevés hölgy vallotta magát a népszámláláskor

A WALESI HERCEGNÉ.

GYÖRGY WALESI HERCEGEZ.

aránytalanúság is, a mely a férfiak és nők száma közt van. 1901-ben ezer férfira kettővel több nő esett, mint 1891-ben, s a nők száma összesen 252,371-gyel múlta felül a férfiak számát. Mégis, s ez meglepő jelenség, a kenyérkereső nők száma az utóbbi tíz év alatt megfogyott: 1891-ben 38% százalék volt, 1901-ben pedig 37% százalék. Ezzel szemben a férfiak és fiúk száma, a kik munkával keresik kenyerüket, valamint nőtt. Pedig a közvélemény azt tartotta, hogy egyre több nő adja magát kenyérkeresetre. E nézet magyarázata az, hogy mi főképp a mivel középosztály leányairól ítéltünk, a kik tényleg növekvő számban lépnek kenyérkereső pályákra s ezekből vonunk következtetést a nőkre általában, pedig ez tévedés.

Nevetesebb dolog, hogy azoknak a nőknek száma kik mint üzleti alkalmazottak, bolti segítők s hasonló alkalmazásban levők keresik kenyerüket, óriási módon nőtt. A növekedés nem kevesebb, mint 181 százalékkal. Az összes ilyen nők száma most 19,097 volt, míg 1891-ben csak 6793. Pedig ebbe nincsenek beleszámítva a postánál és egyéb állami alkalmazásban levő nők, a kiknek száma szintén nagy mértékben nőtt: 77 százalékkal. Az üzleti alkalmazásban levő férfiak száma csak tízedrész annyival — 18 százalékkal szaporodott. Nagy a növekedés

Viktória hercegnő. — Edvárd herceg. — Henry herceg. — Albert herceg.

A WALESI HERCEGEZ GYERMEKEI.

s divatárus üzletekben alkalmazott nők száma nagy mértékben csökkent: 2 százalékkal. Nagyon megfogyott a művirág-készítő nők száma is az utóbbi két év alatt, 4011-ről 2337-re.

Az állami hivatalok különböző ágaiban foglalkozók nők száma összesen 5796. Ezzel eljutunk az u. n. értelmi foglalkozásokat űző nőkhöz. Ilyen összesen 52,962 van. Háromezer ezek közül különböző egyházi alkalmazásokban van, mint hittérítő, predikátornő,

tudományos kutatásokkal foglalkozónak: 18 (1891-ben 14 volt). A festő- és szobrásznők száma azonban nem kevesebb, mint 300-zal növekedett s összesen 1600-ra rág, a mi íjesztő nagy szám. Még több a zenésznő: 5525, nem csoda tehát, ha nagy részük folytonos nyomorral küzd.

EGYVELEG.

* A Vatikánba érkező levelek lemosásával harminczöt titkár foglalkozik. A világon a legtöbb levelet és ujságot XIII. Leo pápa kapja. Ezek száma naponta átlag 20—22 ezerre rág.

* Az orosz császár udvaránál nem kevesebb, mint huszonnégy orvos van alkalmazva, kik kizárólag a császár személyét gondozzák. Van egy udvari főorvos, tíz tiszteletbeli orvos, négy tiszteletbeli seb-orvos, két szemorvos, ezen kívül három nőorvos a császár udvartartásánál.

* Drága porcellánok. Az angol királynak buckinghami és windsori palotáiban levő porcellánok értékét 9,680,000 koronára becsülik. A windsori zöld fogadó-teremben látható sèvres-i porcellán-dessert készlet egymaga 2,400,000 koronát ér. A Buckingham-palotában levő hat sèvres-i vázáért bármely árverésen szívesen megadnának darabonként 120,000 koronát.

A KIRÁLY LEGÚJABB ARCZKÉPE.

Benczur Gyulától.

Alkalmunk van bemutatni királyunk kitűnően sikerült legújabb arczképét, mely Benczur Gyula festőművésznök kiváló alkotása. Az életmagságban felvett kép, — melyhez Ő Fel-sége többször ült, angol eszredének egyenruhájában ábrázolja uralkodónkat s érdekét növeli az is, hogy a festmény ajándékuil készült az angol király számára. A pompás keretbe foglalt képet Ferencz Ferdinánd trónörökös magával vitte Londonba, hova királyunk képviselőjében, a sajnós, abban maradt koronázási ünnepélyekre utazott. A trónörökös a képet az angol királynak a Buckingham-palotában adta át, hol a gazdag képtár egyik díszét fogja képezni.

AZ ANGOL KORONÁZÁS SZERTARTÁSA.

VII. Edvárd király koronázását el kellett ugyan halasztani, mégis nagyon sok érdekesebbnél érdekesebb emléke marad azokban az alkalmi kiadványokban, képekben, stb., melyek a nemzeti ünnep napjára készültek s már a koronázás napjául kitűzött idő előtt forgalomba kerültek. Az itt közölt londoni kép hű fogalmat nyújt arról, hogy az előre megállapított terv szerint hogy szokott elrendezkedni a Westminster-templom hajójában a király és a királyné körül az ország fömlétségeiből, főuraiból, a főpapokból stb. álló fényes kíséret s egyuttal szemléltető illusztrációjául szolgál a koronázási szertartás leírásának, melyet lapunk legutóbbi számában közöltünk.

A kép azt a jelenetet mutatja be, a mikor a már megkoronázott király nevével együtt a templom közepén elhelyezett trón előtt állva s az udvar legfőbb méltóságaitól körülveve meghallgatja a canterbury-i érsek egyházi beszédét. A királynak és nevének fején van a korona s az őket megillető, pontosan megszabott formájú és díszítésű koronával fejkön állanak a peerek, az angol arisztokrácia tagjai, míg a lordkancellár, az igazságügyek vezetője s a parlament elnöke, a speaker a hagyományos parókát teszik, mint minden más ünnepélyes alkalmakkor is, fejükre. A főpapok a királyllyal szemközt, lépcsős, emelkedettebb helyen csoportosúlnak a canterbury-i érsek körül, az idegen udvarok és államok képviselőinek pedig mellettük jut hely. A képet a páholyok előkelő, nagy részben hölgyekből álló közönség foglalja el, — magában a templom hajójában csak a királyi családhoz tartozó hölgyek foglalhatnak helyet.

ESTHAJNALAINK S A PELÉE VULKÁN.

A Pelée vulkán hatása érezhető és észrevehető immár a budapesti égbolt esti pirkadásában. S valószínűleg érezhető és észrevehető egész Európában. S a hol még nem figyelték eddig, észre fogják vehetni rövid idő alatt.

A tudósok előre várták, hogy így fog történni a dolog. Erre utaltak a tizenkilenc esztendő előtti megfigyelések.

1883 augusztus 26-ikán történt, hogy Krakatoa szigetén, szemben Jáva szigetével borzalmas erővel tört ki egy vulkán, melyről azt tartották, hogy már kihűlt. A vulkán kúpja eltűnt a föld színéről, a sziget egy része lesüllyedt a tengerbe, a tenger hullámai harmincz méternyi magassáig csapkodtak fel Jáva szigetén s több mint ötvenezer ember elpusztult. Rövid idő múlva gyönyörű fénytűnemény volt látható az égbolton. Még pedig nem csak a közel eső vidékeken, hanem nálunk Európában is, összesen mintegy nyolczszázezer négyszögméternyi területen.

A fénytűnemény abból állott, hogy a nyugati égbolt a nap leáldozása után szokatlan színpompában tündökölt. Az égboltnak az a része, mely az esti hajnal pirja fölött terül el, lehellet-szerűen finom rózsaszínűnek látszott. Még pedig akkor is, midőn semmi felbő se takarta az eget. Ez a rózsaszínű pir felnyitott majdnem a zenithig, de csak egy néhány percig tartott. Azután maga az esthajnal pirja mutatott szo-

katlan tüneteket. Legalól vörös és vörössárga volt a színe, fölfelé mind halványabb sárgába ment át, fönt pedig fehéres-sárgába s fehérbe végződött. Emelte a tűnemény szokatlanúságát az is, hogy attól a helytől, a hol a nap leáldozott, jobbra is, balra is rendkívül nagy kiterjedésben volt látható az esti pir, úgy hogy a látókörnek több mint egy negyed részére kiterjedt. És azonfelül az esthajnali pir még egy órával a nap lenyugta után is látható volt, holott rendes viszonyok között egy félóraig sem szokott tartani, sőt legtöbb esetben alig egy negyedóraig.

Az 1883-ik év őszén, sőt egész 1884-ik év február haváig mindig ily szokatlanok találván az esti égbolton, a tudósok kutatni kezdtek a tűnemény okát. Nem találva semmi más elfogadható magyarázatot, utoljára is abban állapodtak meg, hogy a változást a Krakatoa vulkán hamuja okozta, mely a magasba dobott. A magyarázatot annyival inkább elfogadták, mert máskor is tapasztalták, hogy a vulkáni hamu igen nagy messzeségre elvándorol a levegőben. A Vezuv hamuját például egész Konstantinápolyig elvite a széláramlat.

De ha ez a magyarázat helyes, úgy nyilvánvaló, hogy más nagy vulkánikus kitérések után is hasonló fénytűneményeket kell majd észlelni az esti pirkadásokor.

S alig hogy a Pelée kitérésének híre megérkezett, a tudósok egy része számított reá, hogy ez alkalommal csakugyan ismétlődni fog a dolog.

S íme, a számítás beteljesedett. Én már napok óta észlelem a tűneményt.

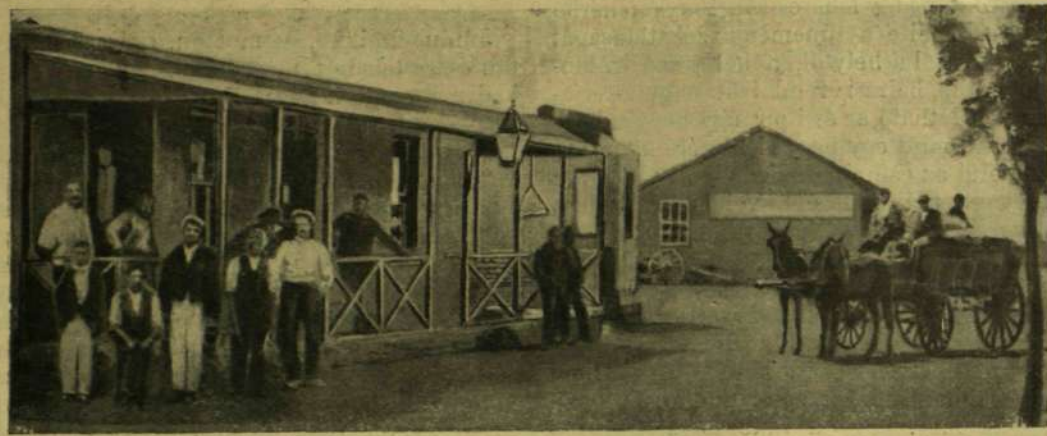
S szinte csodálatos, hogy mások még nem vették észre, vagy legalább nem írtak róla.

Junius 28-ikán, szombaton, egész határozottan észre lehetett már venni, hogy az esti pirkadás szokott lefolyása megváltozott. 27-ikén vizpárával volt telve a levegő s ködös volt a látóhatár, előtte való napokon pedig felhőkkel volt borítva az ég s észlelni nem lehetett.

E napon mintegy negyedórával a nap lemene-tele után igen vékony rózsaszínű pir mutatkozott az égbolton. De nem lent a látóhatár szélén, hanem fent tekintélyes magasságban, közelebb a zenithoz, (mintegy hetven foknyi magasságban). Oly finom volt ez a pirosság, hogy a legfinomabb fátol se hasonlítható hozzá, s átlátszott rajta az égbolt azurja. Tisztán és határozottan csak akkor lehetett konstatalni e lehellet-szerű színváltozást, ha az ember egy pillantást az égbolt más részeire vetett, s azzal hasonlította össze. De néhány perc alatt a szín megerősödött. Nyolcz óra hét perczkor már egész tisztán ki lehetett venni a pirosságot. S ugyanez az egész fénytűnemény lefelé a látóhatár széle felé vonult. Minél közelebb jött az esti pirkadás által megfestett övöz, annál inkább elhomályosodott, mintegy beleolvadt amabba az intenzivebb fénybe. Nyolcz óra 15 perczkor ebből a rózsaszínű fátolból semmi se volt többé látható. De annál megkapóbb volt maga az esthajnal pirkadása. Hosszú, vékony övben nyult el s a látókörnek több mint egy negyedrészt foglalta el. (Több mint száz fokot.) Színe csak alul volt vöröses, feljebb

A KIRÁLY LEGÚJABB ARCZKÉPE. — Benczur Gyula festménye VII. Edvárd angol király számára.

Az a ház Vereeningben, Dél-Afrikában, a melyben a boer és angol delegátusok a békekötésről tanácskoztak.

vöröses-sárgába, még feljebb sárgás-fehérré ment át, legfent pedig majdnem egészen ezüst-fehér volt. Felső részei csak hosszú idő múlva kezdtek homályosodni, az alsó pirosság pedig még kilenc óra után is látható volt. (Zóna idő szerint.) Az egész esthajnali pir körülbelül másfél órán keresztül volt látható, elősegítve természetesen az által is, hogy a hold utolsó negyedében lévén, nem volt látható.

Másnap s a következő napokon egészen hasonló volt a tűnemény lefolyása. Csak a rózsaszínű fátolszerű fényesség volt erősebb. Lehetséges, hogy még gyakrabban fogjuk látni s talán nagyobb teljességben ezt a pompás színjátékot.

Alig vonható kétségbe, hogy e tűnemény összefüggésben áll a Pelée kitörésével.

De vajjon a tűzhányó által magasba dobott hamu okozza-e igazán, vagy pedig valami más, ma még nem is sejtett módon gyakorolnak a vulkánok hatást a levegőre? Olyan kérdés, melyhez fér még Arany szerint egy-két „vajjon”?

Nem igen lehet feltételezni, hogy a hamu bármily finom részecskékre feloszolva hónapokig tudjon lebegni a légkörben. Leesenék a saját súlya következtében. De meg ott a magasban hőfoka nagyon alacsonyra szállana alá, reá és hozzá tapadnának a vízpárák csöppecskéi, melyekkel mindig bővelkedik a levegő, s esővel vegyest hullana alá a földre. S jelentkeznék, ha hamu lenne, másképen is. Megtörténne a levegőn keresztül jövő fénysugarakat s ki lehetne mutatni jelenlétét a csillagászati eszközök által. Ennek pedig semmi nyoma se mutatkozott tizenkilenc esztendővel ezelőtt.

Majdnem bizonyos tehát, hogy nem a hamu okozza ezt a szokatlan esti pirkadást, hanem a tűzhányóknak valami másnévű hatása. De mi-csooda és miben áll ez a hatás?

Az üstökösöknél tapasztalhatunk egy csodálatos fényhatást, melyet megmagyarázni eddig nem sikerült. Ez pedig az üstökösök farka.

Vannak üstökösök, melyeknek farka oly sebességgel mozog, hogy szinte elképzelni is bajos, miszerint ily sebesség az anyag természetével össze egyeztethető. Hogy egyebet ne említsék, az 1843-iki nagy üstökösre utalok. Ennek farka akkora helyváltozásokat csinált az égboltozaton, hogy 64 millió kilométernyi utat kellett másodpercenként megtennie. Ehhez képest maga a fény és a villamosság csigalépekkel mászik. Nem ismeretes az egész világ-mindenségben tünet, mely megengedné azt a feltevést, hogy a mi ily gyorsasággal halad: az anyag legyen. De bizonyos más jelenségből is, hogy az üstökösök farka nem anyagi természetű. Legalább nem olyan anyag, a minőt ismerünk. Az üstökösök farka t. i. teljesen átlátszó, de azért nagy fényességének. A legkisebb csillagok is meglátszanak rajta keresztül, és — a mi fontos, — a legkisebb fénytörésnek még nyomát sem lehet rajtuk felfedezni.

Miből áll tehát az üstökösök farka? Nem tudja senki.

S miből állhat az a rózsaszínű pir, melyet a tűzhányók okoznak naplementekor? Nem tudja senki.

Lehet, hogy hasonemű a két tűnemény. Lehet, hogy nem hasonemű.

Mert hát, „több dolgok vannak földön és egen, Horatio! mintsem bölcselmetek álmodni képes”.

Hoitsy Pál.

A KASSA ÉS BUDAPEST-KÖZÖTTI POSTAGALAMBVERSENY

A míg más országokban — nevezetesen Angliában és Belgiumban — sok száz egyesület foglalkozik a galambtenyésztéssel és postagalambversenyek rendezésével, addig nálunk e téren csak a „Columbia” egyesület működik elismerésre méltó buzgalommal. Természetesen a hadügyi kormányzat is foglalkozik vele, lévén a postagalamb a hadjáratban a hírszolgáltatás egyik legfontosabb eszköze.

Békés időben nem használják a postagalambokat levélhordásra, noha gyorsabb eszközei volnának a levél-kézbesítésnek nemcsak az expressz-vonatoknál, de még a léghajóknál is, mert szép időben a postagalamb percenként 800—1000 méter távolságot repül be. Béke idején csak akkor értesülünk a galambok működéséről, mikor vagy a hadügyi kormányrendezi Przemysl és Komárom között versenyeket, vagy a „Columbia”-egyesület Kassa és Budapest között. Ezek a versenyek azért is érdekesek, mert díjazással vannak egybekötve, a mi kétségtelenül buzdítólag hat a postagalamb-tulajdonosokra.

A Kassa-Budapest közötti verseny június 22-én folyt le. Budapestről Kassára vonaton szállították a versenyző galambokat, melyeket aztán június 22-én reggel 8 órakor nagy közönség jelenlétében bocsátottak útnak. A galambok néhányór körülfutás után a Kassa felé, sebesen repültek el Budapest felé.

A verseny eredménye az idén nem volt nagyon kielégítő, a mi a kedvezőtlen időjárásnak tudható be. Ugyanis a galambokat útközben eső érte s így csak késéssel érkeztek meg. Reggeli 8 órakor bocsátották el a galambokat Kassán s az első déli 12 órakor érkezett meg dr. Dirner Lajoshoz, a „Columbia”-kör elnökéhez. Az első díjat: 200 koronát Deckmann Gusztáv, a másodikat Maléter Gyula és a harmadik díjat Jandusek Vince nyerte.

Nagyon érdekes, hogy mint járnak el a levelekkel, melyeket postagalambbal küldenek. Rendszerint pergamenre írják a leveleket, melyeket aztán ludtollszár tokba helyeznek s oda-fűzik a galamb erősen kifejlett farkszárja alá. Galambszárnyon küldték üdvözlét Kassáról a postagalamb verseny alkalmával többek közt Beöthy Ákosnak, Kassa város képviselőjének és Rákosi Jenőnek, kik kedves leveleikben köszönték meg a nem mindennapi üdvözlét. Kassán igen sok postagalambot tenyésztnek; Stefanovits Béla galambjaival már több kiállításon díjat is nyert.

MARILLA.

Az oravicza — resiczei hegyvidékek egymásra tornyosuló ormái és fenyvesei között rejtőzik Marilla, szél- és pormentes katlanban, ózondús levegőjével. A természet pompája fölemeli itt a lelket, elfeledtetni mindennapi gondjait és legalkalmasabbá teszi ezt a gyönyörű helyet arra, hogy a beteg ember gyógyulást keressen itt. Szerencés eszme volt, hogy Marilla-völgyben gyógyintézetet alapított dr. Hoffenreich.

Marilla 2500 lábnyi magasan fekszik a tenger színe fölött, sűrű, szép fenyves erdők között, a magas fekvésű gyógyhelyek minden előnyét egyesíti magában, e mellett déli helyzete eny-

hévé teszi éghajlatát. Gyakran hetekig nincs itt eső, midőn az alpesi vidékek fürdőinek látogatói már folytonosan panaszkodnak a meg nem szűnő eső miatt. Marilla déli vidéken fekvésén, tiszta, balzsamos levegője nem oly zord és változó, mint az északibb fekvésű gyógyhelyeké. Korai tavasz és napfényes, szép ősz van itt s e két körülmény már magában véve éghajlati gyógyhelynek ajánlja Marilla-völgyet, hol a legerzékenyebb beteg is hosszasan tartózkodhatik a szabadban. Közlekedése is igen jó. Vasuti állomása Oravicza, honnan az intézet kényelmes fogatai szép hegyi úton, egy óra alatt szállítják a vendégeket a fürdő színhelyére. A természet ritka adományait a czélszerű, a hygiénának tökéletesen megfelelő berendezés és vezetés is emeli.

Kiválóságát emelik mérőföldre nyúló, jól ápolt ösvényei, a melyekről szemet gyönyörködtető tájak tárulnak élénk minduntalan.

Marilla-völgy lakóházai előtt, melyek 300 vendéget befogadhatnak, százados fenyérdőtől szegélyezve, jól ápolt, üde park terül el, melyhez hasonló más magyarországi fürdőhelyen alig találunk. Némi fogalmat nyújthatnak erről képeink.

Külön épületben van elhelyezve a pneumatikus kamara; az egyetlen a maga nemében hazai fürdőinkben; mesterségesen sűrített ózonos levegő gyógyítja itt az asztmában szenvedőket. Külön orvosi felügyelet van itt is egy úgy, mint a hidegvízgyógyintézetben s a különálló inhaláló-teremben. A czélszerűen berendezett vizgyógyintézetben képzett, izmos fürdőszolgák s erős, ügyes fürdőtől asszonyok közül a betegek.

Vérszegény, zsege gyermekek, fiúk és lányok, megbénult kezű és lábú felnőttek a gimnasztika és massage torna-pavilonban az előhaladott orvosi tudomány útmutatása szerint, a legújabb találmányú gyógytornaeszközökkel testedző és fejlesztő gyakorlatokat végeznek. A kényelmes berendezésű szobákban s általában mindenütt rendkívüli tisztaság uralkodik; az ellátás bőséges és kitünő. Mindamelllett az itten való tartózkodás oleosabb, mint hasonló berendezésű külföldi sanatoriumokban.

Marillán a világfürdő közjából s az azzal járó kellemetlenségekből semmi sem található; és bizony csak az menjen oda, a ki gyógyulni és igazán pihenni, enyhülést találni óhajt. Am azért vídamság is van ottan, s az a szelíd, kedves hangulat, a mi jótékony hatását az idegekre. Az olvasó-teremben könyvtár s sokféle magyar és külföldi lap áll rendelkezésre, természetesen zongora is, meg cigányzene délelőtt és délután, este kilenczig. Esti tizkor egyszerre behűnjék nagy, fényes szemeiket a hatalmas villamslámpák, melyek tündéres fényt árasztanak a parkra s az azt szegélyező sötétzöld fenyvesvilágra; ez azt jelenti, hogy: jó éjszakát, az egész fürdő-család térjen pihenőre, hogy másnap kora reggel megújultan szívhassa a park balzsamos, üde levegőjét és megkezdhesse újra a pontosan örökös főorvos vezetése alatt a kúrát, mely Marillán már oly sokaknak adta vissza az ég legnagyobb áldását, az egészséget.

Reményi Antal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szentessy Gyula: „Rezeda”. Újabb költemények. Budapest 1902. Vékony kis füzetke, mindössze tizenhat hosszabb-rövidebb lírai vers van benne, mégis több a tartalma, mint akárhány hivatalan kézből eredő testes köteté. Nem nyit új szempontokat az eddigi munkáiból ismert költő tehetségének megítélésére, mert a benne levő versek a műfajok, a tárgy s a hang ugyanazon körében maradnak, mint Szentessy eddigi művei. Érzelmes természet sohasem tagadja meg magát: lelke könnyen rezdül meg akár a természet, akár az élet egy-egy benyomására, melyeket könnyed, kerek formában, a dallamosság iránti erős érzékkel tud dalba foglalni. Dalai közt sok gyöngyszemet talál az olvasó, melyek azonban ritkán kerültek elő mélyebb tengerekből. Itt-ott a munka, a nyomor, a külvárosi élet egy-egy sötétebb képét is érinti, de csak könnyedén, nem hatva mélyebbre. A kis füzet vonzó képét adja egy gyöngéd érzésekre hajló, ábrándos léleknek. Ára egy korona. Mutatványul a következő csinos verset adjuk belőle:

Daltalanul.

Egy esőkre várok, — hosszú évek óta,
Egy üdvözítő, lángra gyújtó esőkre;

Mely holdogabbá, jobbá tenne engem,
Tán akkor újra szárnya kapna lelkem.

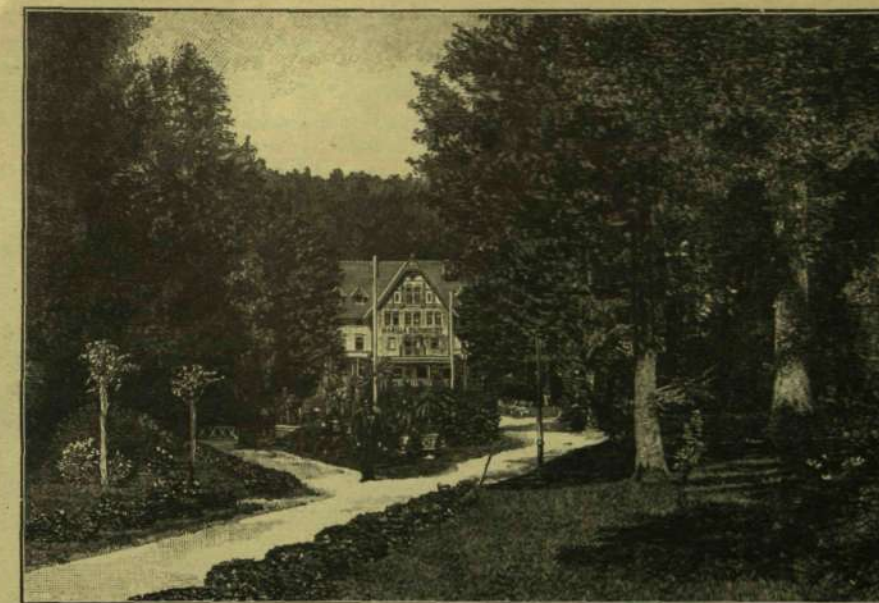
Egy esőkre várok — s haszlatan epvedtem,
Járok-kelek az ember-rengetegekbe.

Várok, várok hajh! Deresedő hajjal
S szegényebb vagyok minden nap egy dallal!

Az új hajtások. Regény. Irta Gyarmathy Zsigáné; Goró Lajos rajzaival. Az érdeklődést mindig ébren tartó történet keretében azt írja le a szerző: mikép olvadhat össze a már pusztuló nemesi közérzést a munkás, életre való köznéppel. A büszke Földyné fia és lánya rangon alól házasodnak, a mi rendkívül elkseríti a nyomorúságban is régi dicsőségről ábrándozó nagyszasszonyt, mígnem a kis unoka meglágyítja az öreg úrnő szívet s minden ellentét elsimul a „régii és az új hajtások” közt. Hogy mint enged fel a gőgös öreg Földyné szíve, kis unokája látásán, mint győzi le a szeretet a legcsökönőbb elfogultságot, kitűnően rajzolja Gyarmathy Zsigáné, a kinek többi szereplő alakjai is: az iszákos Kis János, ennek felesége és lánya, a derek Miklós, aztán Gusztáv úr és a többiek, mind az életből vannak elvesse s a valóságnak megfelelően megfestve. A szép kiállítású kötet a Franklin-Társulatnál jelent meg; ára két korona 40 fillér.

A jövő világból. Regény; írta Selonszkij N. N., orosz eredetiből fordította Ambrozosics Deszö. Selonszkij egyik legtehetségesebb követője a Verne-féle iránynak, a mint ez a műve is bizonyítja. Négy európai tudós az éjszaki sarokra léghajón eljut s ott egy tűzhányó töléseébe leszállva, erdőt, tavat találnak, ennek partjain pedig rég kihaltak hitt csodálatos ósállatok. Aztán a tudósok egy szétört edényből kiáramló erős illattól elszenderednek s teljes ezer évig alusznak; majd felébredve feljutnak a „jövő világába”, hol mindenféle veszedelmes kalandokban, izgató eseményekben lesz bőven részüik. Számos kép élénkíti a szöveget, melyet Ambrozosics Deszö igen jól fordított le. A kötet a Franklin-Társulatnál jelent meg, ára 3 korona.

Apponyi történelmi könyve. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke tavaly egy nagyobb tanulmányt írt francia nyelven a magyar parlamentről, egy párisi parlamenti évkönyvbe. Célja volt fölvilágosítani a külföldet a magyar független államiságról és a magyar népképviseléről. Most Apponyi gróf, egy kiváló párisi kiadó fölkerésére, folytatja történelmi művét, a melyet a magyar alkotmány történetévé egészíti ki. Eberhardban, a hol a nyarat tölti, dolgozik Apponyi új művén, a mely husz ívnyi terjedelemben, egyszerre magyar, francia, német és angol nyelven jelenik meg. Apponyi gróf a külföldet azokról a tévedésekről kívánja felvilágosítani, a melyeket világszerte a ma-

A GYÓGYÉPÜLET.

gyar állami egyéniségről és Magyarország közjogi helyzetéről táplálnak. Magyarország államjogi és közjogi helye megismerése a külföld számára: célja ennek a műnek is. Apponyi művét magyarul írja s a fordítást is maga végzi, egyszersmind felesége segít neki ebben a fáradságos munkában.

„Magyar Minerva”. A múzeumok és könyvtárak országos felügyelősége közreadta a magyarországi múzeumok és könyvtárak Magyar Minerva című évkönyvének második évfolyamát. Az új évfolyam főleg a múzeumok és iskolai könyvtárak tartalmát tünteti föl pontos és megbízható módon. Föl-sorolja még az olvasókörök könyvtárait is s nincs az országnak olyan elhagyott vidéke, a hol ne vezetne bennünket a művelődés valamely pontjához, a melynek nemcsak mai állapotát, hanem múltját, keletkezését és fejlődését is fölünteti. Az értékes könyvet, a mely Bathhány Ignác gróf képeivel jelent meg, Schönher Gyula dr. előadó titkár vezetésével Grimm Albert dr., a Nemzeti Múzeum Könyvtárának tisztviselője szerkesztette lelkiismeretes, gondos munkával, könnyen áttekinthető formában. A „Magyar Minerva” a „Athenaeum” kiadásában jelent meg, ára vászonkötésben 8 korona.

Damjanich fia. Ezen cím alatt regényt írt Farkas Emőd, melynek meséje a szabadságharc híres tábornokának, Damjanichnak és fiainak, vagyis vitéz honvédeknek tetteiből van merítve. A regényt, melynek ára 2 korona, a „Damjanich asztaltársaság” adja ki s tiszta jövedelmét a Damjanich szobrának alapjára fordítja.

Budapest-Erzsébetváros története. Irta Spiegel Gyula. Fővárosunk legnagyobb, VII-ik kerületének nem annyira történetét, mint jelenlegi állapotát írja le a szerző füzetében, részletesen felsorolva mindazon közzintézeteket, iskolákat, hit-

községeket, iparvállalatokat, stb. a melyek a nevezett városrész területén vannak. A füzet ára egy korona 50 fillér.

A fővárosi színházak nyári szünete. Julius elsőjére bezárultak a budapesti nagyobb színházak. Az operaszínház már június közepén elcsöndesült; június utolsó napján pedig a többi színházak, a Nemzeti Színház, Vígyszínház, Népszínház, Magyar Színház. A szellős nyári szinkörökben azonban szórakozhat a közönség. A buda-krisztinavárosi szinkörben Krecsányi Ignác jó szervezett társulata játszik, a városligetben pedig három szinkör közt válogathat a közönség.

Előfizetési fölhívás.

A „Vasárnapi Ujság” a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel s rendkívüli mellékletekkel jelen meg.

A „Vasárnapi Ujság” társalapja, a most már 48-ik évfolyamán lévő „Politikai Ujdonságok”, mint az események hí és részrehajlatlan előadója, valódi lézagpótlónak ismert el a magyar olvasó kö-zönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg.

A „Politikai Ujdonságok” előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a „Világkrónika” képes heti közlőjét és a „Magyar Gazda” című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedése mellékleteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A „Világkrónika” hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeren közöl nagyobb elbesszéleteket, regényeket, utrajzokat, úgy szintén mlattató kisebb közleményeket, stb.

A „Világkrónika” a július—decemberi félévben egybekel mellett Verne Gyula „A cseherlászok” című legújabb regényét közli, az eredeti párisi kiadás rajzaival.

Előfizetési föltételeink:

A „Vasárnapi Ujság” negyedévre négy korona, félévre 8 korona.

A „Vasárnapi Ujság” a Világkrónikával negyedévre 4 korona 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

A „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” a „Világkrónika” és a „Magyar Gazda” melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legesélyesebben posta-utalvány által eszközölhetők.

MARILLA-VÖLGYBŐL. — A PNEUMATIKUS KAMRA.

POSTAGALAMB-VERSENY KASSA ÉS BUDAPEST KÖZÖTT. — A postagalambok utnak indítása Kassán.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Nemzeti Múzeum százéves jubileuma. A Nemzeti Múzeum száz éves jubileum-ünnepére az ország minden részéről... Szalay Imre miniszteri tanácsos, a múzeum igazgatója, összehívta az ünnep rendjét, melyet jóváhagyás végett fölterjesztett Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez.

Országos tanár-gyűlések. Az iskolai év szünete megkezdődvén, a polgári és középiskolák tanár-egyesületei gyűléseket tartanak az ország különböző részein. Az országos középiskolai tanár-egyesület Szabadkán, az országos polgári iskolai Egyesület Brassóban és a tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesülete Budapesten jött össze.

Középiskolai tanárok Beöthy Zsolt elnök vezetésével július 2-ikán délután indultak a fővárosból. Este hat órakor érkeztek Szabadkára, ahol ünnepi fogadást vettek. Este a nemzeti kaszinó éttermében ismerkedésre gyűltek, a mikor a hatóságok képviselői és a polgárság Schmausz Endre főispánjának megjelent.

Jósvai-egyesület legutóbb tartott évi rendes közgyűlésén Tisza Kálmán övezgyét Ricki Gyuláné helyettesítette az elnöki székben. Az ülésen Szolnok-Doboka megye árvízkarosultjainak 10,000 koronát, a máramaros megyei árvízkarosultaknak pedig 5000 korona rögtönös segítséget szavaztak meg.

Pusztaszeri Árpád-egyesület. Az ezredéves ünnep óta Szeged városának számos polgára minden évben ünnepet szentel Pusztaszeren Árpád emlékének. Ez a társaság most szabályszerűen szerveztek Pusztaszeri Árpád-egyesület címen. Célja, hogy az ősi pusztaszeri apátság romjai fölé egy emlékszerű Árpád-templomot emeljen.

MI UJSÁG?

Az angol király betegsége. VII. Edvárd király a súlyos operáció után fenyegető közvetlen válságot szerencsésen kiállotta, gyógyulása megszakítás nélkül halad. A király minden nap néhány órát a kezevén tölt és ott olvasnia is szabad. Élénken érdeklődik a napi események iránt. A király még mindig hamar fárad, de ez nem jelenti a gyógyulás megakadását. A teljes gyógyulás reménye nap-

ról-napra erősödik, de senki sem mondhatja meg előre, hogy a seb begyógyulása meddig fog tartani. A fejedelmi vendégek már eltávoztak Londonból, az indiai fejedelmek azonban még ott maradtak abban a reményben, hogy a koronázás néhány hét múlva megtörténhetik. A koronázás idejére névze azonban még nem lehet határozni. Hír szerint a mikor megtartják is, nem a rendes nagy ünnepélyekkel és szertartásokkal fogják végre hajtani, hanem kevesebb szertartással.

József főherceg és Péter bácsi. József főherceg június 29-ikére arad megyei birtokára, Kis-Jenőre érkezett. Péter Pál napja lévén, Klobucsár altábornagy honvéd főparancsnoki adlátus és többek társaságában megjelent az öreg Ormos Péternél, Arad megyei nyugalmazott főispánjánál, kit a főherceg kedves Péter bácsinak szokott hívni. Szeretettel üdvözölte az öreg urat neve napján. Délben Dohányoson a főherceg ebédet rendezett. Péter bácsi tiszteletére, melyben az uradalom tisztikara is részt vett. Ormos Pétert neve napja alkalmából a főherceg köszöntötte fel. Az ünnepélyhez tartozott a cigányok lövészeje és a gömblövés. Este kivilágították a dohányosi palotát s vacsora után tűzijáték és élőképmmutatványok szórakoztatták a társaságot.

Arany János szülőháza. A lapok azt írták, hogy Nagy-Szalontán Arany János szülőháza ma istálló. Ez a vád annál inkább feltűnt, mert Nagy-Szalonta nagy kegyelettel ápolja kitűnő szülőhájának emlékezetét. A «Szalontai Lapok» meg is cáfolja a vádat. Az a kis bogárház háza, a melyben a nemzet halhatatlan költője született, még 1823. április 4-ikén, tehát 79 esztendő előtt porig leégett. Arany János szülőháza annak a teleknek a közepe táján állhatott, a mely most Arany Sándor tulajdona. Az istálló pedig sokkal mélyebben fekszik ennél az egykorú tanúk által meghatározott helynél. A czáfolat Arany költeményeiből is bizonyít. Egyik költeményében így énekel a költő:

«Hire, pora sinasen már az öreg háznak, Honnan elindultam földi utazásnak!»

Másik költeményében ezeket írja:

«Két asszu kar az oszlop két felül, Melyekre lebokló a csosz tanya; De melyik tartja egymást? Oszlopok A kunyhót? vagy viszont? Kétes dolog, Midőn azt mondom: tartja annyit, mint-Ha mondanám: tartotta, egykor, régen, Mert ma biz' annak hire-hamu sincs!»

Uj korona-ügyész. Hammersberg Jenő budapesti királyi főügyész több évi munkásság után nyugalmazást kért. Kintüntetést elismeréssel nyugalmazták is s fontos állására Székely Ferenc budapesti királyi főügyészt nevezték ki. Székely a legkiválóbb jogászok egyike, kinek a bünvádi perrendtartás meg-alapításában nevezetes részt jutott. Tizennyolcz esztendeig volt főügyész helyettes. Ebből az állásából nevezték ki bírónak a királyi Kuriahoz. A szak-

irodalomnak mindig buzgó munkása volt s cikkei, melyek a szaklapokban megjelentek, alapos tudásáról tettek tanuságot.

Darányi miniszter és 35 év előtti iskolatársai. Darányi Ignác 35 év előtt tett érettségét a főváros II. kerületi (akkor budai) főgimnáziumában, huszonöt társával. Az évfordulóra összejöttek június 30-ikán tizenegyen a zugligeti «Fácán» fogadóban.

Tanáruk közül már csak hárman élnek s az agy Szamosy, ki most Kolozsvárott egyetemi tanár, egyetemen a találkozó kedvéért jött a fővárosba. Ott voltak még a miniszteren kívül Lányi Gyula honvédelmi miniszteri tanácsos, Eberling József reálisk. tanár, dr. Reiter Ferenc orvos Budaörsről, Kormos Károly ügyvéd Kun-Szent-Mártonból, Stieyer János ügyvéd Keszthelyről, dr. Darvasi Albert ügyvéd és Sipos János kultuszminiszteri tisztviselő. A találkozó lakomáján Darányi miniszter mondta az első köszöntőt, az agy Szamosy tanárt éltetve, a ki meghatottan válaszolt.

Thán Károly jubileuma. A természettudományok nagyérdemű tudósának, dr. Thán Károly egyetemi tanárnak a napokban ünnepelték a tudományos körök tanársága negyvenedik évi fordulóját. Az ünnepeléshez hozzájárult szülővárosa, Ó-Becse is, melynek közgyűlése díszpolgárává választotta s azt az utcát, a melyben született, az ő nevével fogja elnevezni. A díszpolgári oklevelet és a város üdvözlétét küldöttség hozza el Thán Károlynak.

Kitüntetés. A király dr. Havass Rezsőnek, a földrajzi társaság alelnökének, a közügyek terén szerzett érdemeiért a királyi tanácsosi címet adományozta.

Új anyakönyvi felügyelő. A belügyminiszter Kampis Jánost budapest-kerületi anyakönyvi felügyelőnek nevezte ki. A kinevezés öröme az anyakönyvi hivatalok tisztviselői július elsőjén este a Császár-fürdőben lakomát rendeztek.

Házasság. Telegdy József országos képviselő és neje, született Flatt Malvin leányát, Ilonkát, Mező-Téglén oltárhoz vezette fülétőnci és löki Keltz Sándor dr. borsodmegyei földbirtokos, miniszteri segédfogalmazó. Az esküvő a menyasszony házában régi magyar szokás szerint ment végre. Kérső násznap Melczey Gyula, volt borsodmegyei alispán, kiadó másnagyz Miskolczy Barnabás nagyváradi kir. közjegyző volt.

Alapítvány az országos nőképző egyesületnél. Dessewffy Pál a múlt évben a Dessewffy-családból származó fiuk számára félmillió koronás alapítványt tett, hogy annak kamataiból neveljék őket tudományos pályára. Most hasonló nevelési célból a családbeli leányok számára az országos nőképző egyesületnél 20,000 koronás alapítványt.

Női doktor felavatása. A budapesti egyetem központi épületének termében június 28-ikán avatták föl a harmadik női doktor Szendeff Ida kasszaszont. A felavatáson Vécsey Tamás rektor vezetésével képviselve voltak az egyetem összes fakultásai, dékánjaikkal, — köztük az orvoskari dékán, dr. Bókay János, a ki szíves szavakkal üdvözölte az új doktor-kisasszonyt.

A szertartás után a közönség megjelent a doktor-kisasszonyt. Dr. Szendeff Ida külföldi tanulmányútra megy még s aztán kezdi meg orvosi gyakorlatát Budapesten.

Párisi automobilisták Budapesten. Párisból Bécsbe nagy automobil versenyt rendeztek s a verseny résztvevőit a magyar automobil-klub meghívta Budapestre. A meghívást elfogadták s július 4-ikére tűzték ki a kirándulást olyformán, hogy reggel hét órakor 34 francia és 10 német tagból álló társaság indul Budapestre Pozsonyban, Győrön (a hol ebédelnek) és Tatán keresztül. Úgy számították, hogy esti öt-hat óra körül lesznek Budapesten a városi kerületi iparcsarnoknál, a hol a magyar klub fogadja őket. A gépkocsik vendégei három napig maradnak Budapesten. A Páris és Bécs közt történt automobil-verseny a legnagyobb távolság volt, melyet eddig a mindegyre jobban felkapott gépkocsikkal rendeztek. Június 19-ikén kora reggel indultak el s 62 kocsis indult. A verseny eredményét a távolság gyors legyőzésében a gépeket készítő gyárosok is nagy érdeklődéssel várták. A verseny útja Franciaországban, Svájcban keresztül vitt Ausztriába, megjelölt állomásokkal, az út pedig zászlókkal és éjjeli lámpákkal volt világítva. Útközben elég szerencsétlenség történt, elgázolás, lezuhanás a gépekkel együtt. Tíz napig tartott az út, s Bécsbe június 29-ikén délután 2 óra 18 perczor érkezett az első gépkocsival Marcel Renault s a többiek is öt óráig. Többen elmaradtak. A Ferencz József királyi tiszteletdíját Marcel Renault, mint az első francia kocsi vezetője nyerte, Loubet francia elnök tiszteletdíját Borovszki gróf mint az első nem francia kocsi vezetője, Arenberg-Hause herceg tiszteletdíját Banchard-Lavasser kapta. A hölgydíjat Henri Farman, Fürstberg herceg díját a Bécsbe megérkező első kocsisról Marcel Renault, Schönborn gróf díját a

másodiknak érkező nehéz gépért Maurice Farmann, Pallavicini órgófi díját a másodiknak érkező könnyű gépért Edmond nyerte el, stb. Az első díj nyertesének, Renaultnak kocsiját Szisz Ferencz 27 éves magyar gépész vezette.

Asatások Drégelyi várában. A honti múzeum-társulat megbízásából a társulat titkára, Matunák Mihály korponai felső népiskolai igazgató kutatót végez Drégelyi várban és a környékén. Az asatásnak máris van eredménye. Találtak Szondy György korából ágyu- és puskaanyagokat, magyar díszítési kandalló- és edénytöredékeket és pénzt. A kutatás megdöntötte azt a véleményét, mintha Ali budai hasa az Aranygomb nevű dombról lövette volna a várat s ugyannott volna eltemetve Szondy György, kinek sírjára a győztes hasa tüzte lobogós hadikopjáját. Riákaadtak a vár egyetlen bejáratára, a kaputoronyra, melynek omladéka alatt találtak az említett régségeket, a drégelyi hősöknek és Szondy lovainak csontjait. Megtalálták az első vár pinceszéjét, a fölvonó-hid külső erődítményét s föltárták a fellegvár vízfőző csiszternáját és puskaportárát. Az asatás legfőbb célja Szondy sírjának és bajtársai nyugvóhelyének keresése.

Az ősz hajzat eredeti színének visszanyerése céljából nagyon ajánlatos a «Stella» hajszert használni, melynek rendkívüli előnye, hogy nem mint festék hat, de a haj eredeti színét állítja vissza. E szer készítője Zoltán Béla, budapesti gyógyszerész, ő cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.

HALÁLOZÁSOK.

Soós Lajos, kitől lapunk mai száma költeményeket közöl, s a kit lapunk olvasói s általában a szépirodalmat kedvelő közönség már régebben ismerhet lapunkban is megjelent és több kötetben összegyűjtött költeményeiből, június utolsó napján fegyveres kézzel vetett életének Budapesten. A lóvers rögten kioltotta a 46 éves férfi életét. Soós Lajos a mindennapi élet folyásával megalkudni nem tudó ember volt, saját érzelmi világába vonult, élt a költészetnek, a siker azonban becsavagát kielégítetlenül hagyta. Csajágon született, a Balaton mellett s költeményeinek nagy részében is a Balaton természetét szépegének benyomásai hangzanak. Apja, Soós Károly, református lelkész volt Csajágon, irodalomszerető ember, ki gondallal nevelte fiát, s Pápan iskoláztatta. Soós Lajos orvosi pályára készült, de később jogi tanulmányokra ment át, aztán Komáromban, majd Torda-Aranyosgyében közigazgatási tisztviselő lett. Gyökeret a hivatalban nem bírta s visszatért a Balaton mellé, Kenesére, kis birtokára, özvegy édes anyjához. Közben Olasz és Franciaországban utazott. Egészen a költészettel kezdett foglalkozni. Édes anyja a tavaszszal meghalt s a család nélküli ember néhány hét előtt Budapestre jött. Június 29-ikén este is megjelent ismerősei közt az Orient-fogadó Pósa-asztalánál s ott Lampérth Géza, Abonyi Árpád, s többek társaságában időzött. Nyugtalan volt, szívdobogásról panaszkodott, s az elválásról azt mondta: «Ha meghalok, rátok hagyom írásomat.» Még bement a látványháza is. Már reggel felé volt, mikor hazatért, ott néhány levelet írt s aztán kioltotta életét. Egyik levelében arra kérte Kenesén lakó nővérét, hogy a Balaton partján temessék el.

Majovsky Vilmos nyug. kuriai bíró, 48-as honvéd, Zólyovarmegyeinek volt másodalispánja, 72 éves korában Budapesten elhunyt. Egyik legkiválóbb tagja volt a magyar bírói karnak s nyugalomba vonulása alkalmával a király a Lipót-renddel tüntette ki érdemeit.

Dr. MAIZNER JÁNOS, a kolozsvári egyetemen a nőgyógyászat nyug. tanára, 74 éves korában. A híres Semmelweis tanár segéde volt s mint a kolozsvári orvos-sebészeti intézet utolsó igazgatója, 33 évi működés után 1892-ben vonult nyugalomba.

Galba Lajos kir. főügyész, érdemes férfi a bírói karnak, meghalt Pécsen. Mint a szatmári törvényes elnöke, két nagy bínpör tárgyalását vezette, melyek mindegyike halálos ítéletet vont maga után. Az egyik Francz Pál rablőgyilkosé, a másik Papp Béla földbirtokosé, a testvérgyilkosé volt.

Kratzmann Gusztáv festő, az országos képtár nyug. igazgatója, Kratzmann Ede üvegfestő édes atyja, június 29-én Tepliczen 91 éves korában meghalt. A mikor az állam az Esterházy-képtárat megszerelte az Esterházy-családtól, a hercegi család föltétellel tüzte ki, hogy Kratzmann Gusztáv igazgató maradjon. A már akkor is koros festő végre belátta, hogy mind koránál, mind pedig azon körülmenynél fogva, hogy idegen létére a magyar művészi mozgalmaktól távol kell tartania magát, nyugalomba vonult mintegy 20 év előtt, s néhai Pulszky Károly lépett örökébe.

Elhunytak még a közelebbi napokban: GÁSPÁR RUDOLF fénygyárműtí eszperes-plébános 66-ik évében Fehérgyarmaton. — ODOR JÓZSEF, kis-dobszai lelkész, 48-as honvéd-hadnagy 74 éves korában. — Felső-őri FÁRIÁN JÁNOS nyug. miniszteri osztálytanácsos,

a «Patria» irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság vezérigazgatója, Budapestben. — AKAY MIKLÓS kir. aljárásbíró 59 éves korában Keszthelyen. — SZÜTS FERENCZ m. kir. posta- és táviró-felügyelő 50 éves korában Szegeden. — GAJZÁG TIVADAR kir. járásbíró, 65 éves korában Vizaknán. — WALTER JÁNOS, a temesvári állami főreáliskola tanára 49 éves korában Temesváron. — Okolicsnai OKOLICSÁNYI GRÓFOT, Okolicsányi László országgyűlési képviselő édesatyja 63-dik évében Pozsonyban. — SAFARIK ADALBERT, a prágai egyetemen a vegyészlet magyarországi születésű tanára, néhai Sáfárik Pál szláv tudósak, az újvidéki szerb gimnázium egykori igazgatójának fia, 73 éves, Prágában. — BERECZ KÁROLY 48-as honvéd, uradalmi kasznár élete 73-ik évében. — SZIOKTHY LAJOS mérnök és földbirtokos 85 éves korában Rába-Bogyszóló községben. — KÓSA JÓZSEF dr. ügyvéd 48 éves korában Nyitrán. — KOSZITS SZILÁRD volt pécsi ügyvéd 67-ik évében Pécsen. — SZEDE KÁROLY m. kir. dohányjövédéki tiszt 38 éves korában Kőrmöcsbányán. — HIRSCHFELD LAJOS építőmester, Kolozsvár város törvényhatósági bizottsági tagja 46 éves korában Budapesten. — FERENCZPATAY ÉLMEK, a miskolci felső kereskedelmi iskola tanulója 17 éves korában Miskolcon. — DEÉSHÁZI TÓTH ANDRÁS, államrendőrségi detektív 56-ik évében Budapesten. — BENKA PÁL, Benka Gyulának, a szarvasi főgimnázium érdemes igazgatójának fia 28 éves korában Budapesten.

ÖZV. DOHAL GERGELYNÉ, szül. nagybacsoni Keresztes Katalin, régi úri család ivadéka, 80 éves korában Budapesten. Ö mentette meg Szászsebes városát Bem haragjától, mert mikor Bem visszafoglalta a várost s látta az oláhok borzalmas kegyetlenségét az előbbi estában megsebesült honvédeknek, föl akarta gyújtatni a várost. Akkor ment hozzá a most elhunyt matrózna s kérelmére a hős tábornok megkegyelmezett a városnak. — ÖZV. BIRÓ SÁNDORNÉ, szül. Csizsár Juliánna 77 éves korában Bogártelke községben. — ÖZV. ID. LOÓSZ JÓZSEFNÉ, szül. Hagen Mária 84 éves korában Kassán. — ÖZV. FERDINANDY BERTALANNÉ, szül. Rozet Johanna, 67 éves korában Kassán. — ÖZV. DECSÉNYI ISTVÁNNÉ, szül. cőri Szabó Terézia, 66 éves, Istvántanyán. — MARIALIGETI CSÉSELY JÓZSEFNÉ, szül. Brokesz Ilona 34 éves korában Budapesten, s holttestét Komáromba vitték a családi sírboltba. — SZILÁGYI MARIKA, özv. Szilágyi Imréné, szül. Balog Klára leánya, 19 éves korában Csepes községben. — ÖZV. PERJESSY LAJOSNÉ, szül. Simon Mária 65-ik évében Rimaszombatban. — DEZSŐ LÁSZLÓNÉ, szül. Kiss Róza, 32-ik évében Debreczenben.

Szerkesztői üzenetek.

Kassa. S. B. Az angol koronázás elhalasztása által az ipar, kereskedelem és forgalomban okozott s igen nehezen helyre üthető kárt a londoni napi sajtó hozzávetőleg 40 millió font sterlingre (960 millió koronára) becsüli. Aránylag legjobbat vesztenek az élelmi szerek üzletiei. Így például egy londoni mészáros özég Algirből 8 ezer darab hizott ürüt hozatott, melyet a a másfél millió emberrel megseparodott fővárosban néhány nap alatt jó pénzben eladhatott volna, míg most a hizott ürühúson még fele áron sem képes tudani.

Arad. B. A. Hogy a kínai kormány egymaga nem képes a lazadó boxerekkel végezni, ennek oka abban rejlik, hogy az óriási birodalom hadereje kétféle elemből áll. Ugyanis a rendes katonaságot, 323,000 embert — különféle pártiszineztű tábornokok vezénylik; a nemzeti hadsereg — 650 ezer ember — élén a tartományok kormányzóit állnak, kik a katonák zsoldját (havonként egy ember négy koronát kap) zsebre teszik s embereiket a rablásra és lopásra kényszerítik. Ezek tulajdonképp az ugryezvezt boxerek. A lovas katona havonként 24 koronát kap, melyből önmagát és lovát el kellett tartania. Ha a ló megsérül, vagy elpusztul, annak árát a katonák zsoldjából vonják le. Ilyen katonaságunk tehát bajos hasznát venni.

A gazdátlan szolga. Így már jó, sorját fogjuk ejteni. Ima. Jól versel, de a tavasz gyönyöréből s az ebből fakadó háláértől keveset tud az olvasóval éreztetni.

Karcsu leány (Görög dal). Ügyesen van fordítva, de a dal így egymagában kissé jelentéktelen. Ha több fordítás is van készen a gyűjteményből, jó volna néhányat beküldeni közlünk, hogy válogathassunk belőle.

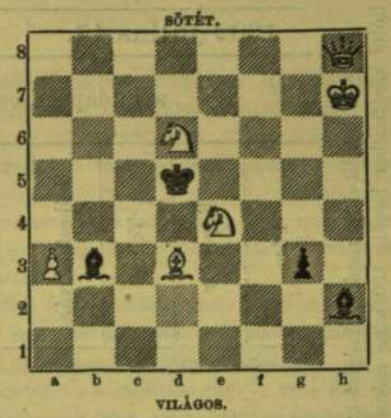
Vanítatum vanitas. Van benne némi hangulát, úgyessen is versel, az egész vers azonban meglehetősen semmitmondó.

Te vitész kis búr nemetség. Szép a lelkesedése, de a vers, úgy, a hogy meg van írva, kissé naiv.

Nem közölhetők: A négy észak. A hitről, stb. Kezdetleges dolgok, fogynatkozás magyarsággal írva. — Az öngyilkos. Csakugyan, dilettáns-munka, és pedig nem is a javából. — A költészet. Kóporsócsinálás. Az első üres sentimentalismus, a másikatnak jó — bár nem új — tárgyból nem tud semmit csinálni. — A szél süvölt. Hogy nem szeretsz. Éretlen szellemeskedés, gyerekes verselés. — Hugomnak. Vágy, stb. Ezek bizony nem árulnak el költői tehetséget. — Soproni elföltözés. Versel afféle mű-népdalok, az igazi népdalok naiv érzelmi mélysége és dallamossága nélkül.

SAKKJÁTÉK.

2281. számú feladvány. Gahlert A.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2284. sz. feladv. megfejtése Kohzt és Kookelkorn-tól.

(A szerzők által javított következő felállításal.)

b1; h4, h6; a6, b5; f5; d5; a1; b2

Megfejtés:

- 1. Bh6-b7 Kd5-e5
2. Hh5-d4 Ke5-d5
3. Hd4-e5 Kd5-d6
4. Bh4-d4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptóderött: Hoffbauer A. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság», 24. számában megjelent képtalány megfejtése: Húsvéti üntözés.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Az Első Leánykiházasító Egylet m. sz. Leány-és fiu-biztosító intézet Budapesten. Folyó évi június hónap 1075 jutalékrész irattatott be és nárszajutalékok fejében 46,789 kor. 58 fl. fizetett ki. 1902. évi január hó 1-től június hó végéig beirt összes jutalékrészek száma 5906 és a kifizetett nárszajutalékok összege 308,371 K 75 fill.

Izzadságtól kipárolt testrészek lábak és homálj között, valamint viszketegséggel előforduló bőrképződések, ötvár, sömör ellen balmot használni az Erényi-féle ICHTIOL-SALICYL Szarjant! Ár: 3 korona utatásiföld. Széküldi: a Diana gyógyszerár Váci-körút 5. (Dob-utca sarkán). Főraktár: Török J. Király-utca 12. sz.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vinnészer), a sápkor, a női arczot elégtelenítő pattanások s a női nemű szervek folyócsok kombinált hurok megbetegedéseinek kezelésénél csaknem kizárólag vizekre voltunk utalva, addig újabbban

a PARÁDI ARSEN vízben (vastartalommal) olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasos viznél (Roncegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már minthogy legelőbbiek orvosi tekintélyeink felkeltették a figyelmüket, egész serege diéséri hatását, hasznát csaknem kizárólagos koreleket örvend. Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelője Parád. Egy postaláda 7 palcz parádi arsen-vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postálműsaira 5 korona 80 fillérről bérmentesen szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN. es. és kir. udvari szállító. 9663. Ásványviz-nyagkereskedő. Kapható minden gyógyszárban és megbízható fűszerkereskedésben.

